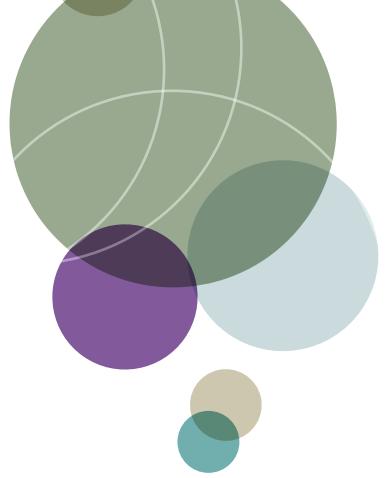

Latvijas Republikas
Valsts kase
Valsts parāda vadības pārskats

2009

The Treasury of
the Republic of Latvia
**Report on Central Government
Debt Management**

Valsts parāda vadības pārskats

Report on Central Government Debt Management

2009

Saturs / Contents

Gads skaitļos	
Year in Numbers	3
Valsts kases pārvaldnieka ievadvārdi	
Foreword by the Treasurer	4
Latvijas finanšu tirgus	
Latvia's Financial Market	6
Centrālās valdības aizņēmumi	
Central Government Borrowing	12
Parāda portfela vadība	
Debt Portfolio Management	23
Naudas līdzekļu un likviditātes vadība	
Cash and Liquidity Management	26
Valsts budžeta aizdevumi	
State Budget Lending	27
Valsts galvojumu izsniegšana	
Issuance of State Guarantees	30
Latvijas Republikas kreditreitings	
Sovereign Rating	32
Par Valsts kasi	
About the Treasury	35
Kontakti	
Contacts	36

Saīsinājumi / Abbreviations

b.p.	bāzes punkti
CDS	finanšu instruments, kas nodrošina iespēju apdrošināties pret konkrētās institūcijas maksātnespēju (<i>Credit Default Swap</i>)
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
EIB	Eiropas Investiciju banka
EK	Eiropas Komisija
EPAB	Eiropas Padomes Attīstības banka
ERAB	Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka
ES	Eiropas Savienība
Fitch	starptautiskā reitingu aģentūra <i>Fitch Ratings</i>
FM	Finanšu ministrija
IKP	iekšzemes kopprodukts
LB	Latvijas Banka
Moody's	starptautiskā reitingu aģentūra <i>Moody's Investors Service</i>
RIGIBID	Latvijas starpbanku noguldījumu procentu likmju indekss
RIGIBOR	Latvijas starpbanku kreditu procentu likmju indekss
R&I	Japānas reitingu aģentūra <i>Rating and Investment Information, Inc.</i>
SVF	Starptautiskais Valūtas fonds
S&P	starptautiskā reitingu aģentūra <i>Standard & Poor's</i>

b.p.	basis points
BL	Bank of Latvia
CDS	Credit Default Swap
CEB	Council of Europe Development Bank
CSB	Central Statistical Bureau
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development
EC	European Commission
EIB	European Investment Bank
EU	European Union
Fitch	International rating agency Fitch Ratings
GDP	Gross Domestic Product
IMF	International Monetary Fund
MF	Ministry of Finance
Moody's	International rating agency Moody's Investors Service
RIGIBID	Riga Interbank Bid Rate
RIGIBOR	Riga Interbank Offered Rate
R&I	Japanese rating agency Rating & Investment Information, Inc.
S&P	International rating agency Standard & Poor's

Mērvienības / Units of measure

EUR – eiro, oficiālā ES naudas vienība

LVL – lats, Latvijas Republikas nacionālā naudas vienība

EUR – euro, the official currency of the EU

LVL – lat, the national currency of the Republic of Latvia

Piezīme / Remarks

© Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā obligāta atsauce uz Valsts kasi kā datu avotu.

Publikācijā iekļautie dati turpmākajās publikācijās var tikt precizēti. Valsts kase neatbild par zaudējumiem, kas radušies publikācijas lietošanas rezultātā. Šo dokumentu nedrīkst pavairot, izplatīt komerciālos nolūkos vai kā citādi publicēt bez Valsts kases piekrišanas.

Fotogrāfijas no izstādes "THE BALTIC WAY THAT MOVED THE WORLD August 23, 1989", kas veltīta Baltijas ceļa 20. gadadienai. Baltijas ceļš – cilvēku ķēde trīs valstu vienotiem centieniem pēc brīvības.

© Reference to the Treasury data compulsory when reproduced.

The data included in this publication may be clarified in subsequent publications. The Treasury bears no responsibility for losses incurred as a result of using this publication. This document may not be copied, distributed for any commercial purposes or published in any other way without the consent of the Treasury.

Photographies from an exhibition "THE BALTIC WAY THAT MOVED THE WORLD. August 23, 1989". An exhibition dedicated to the 20th anniversary of the human chain linking three Baltic states in their drive for freedom.

Gads skaitļos

Rādītājs	2008. gadā	2009. gadā
IKP (faktiskajās cenās), milj. LVL	16 274,5	13 043*
pieaugums faktiskajās cenās, %	10,1	-19,7*
pieaugums salidzināmajās cenās, %	-4,6	-18,0*
Patēriņa cenu indekss (decembris pret decembri), %	10,5	-1,2
Patēriņa cenu indekss (gads pret gadu), %	15,4	3,5
Reģistrētais bezdarba līmenis (decembris), %	7,0	16,0
Maksājumu bilances tekošais konts, milj. LVL	-2 115,7	827,6*
% no IKP	-13,0	6,3*
Valsts konsolidētā budžeta finansiālā bilance, milj. LVL**	-429,4	-856,8
% no IKP**	-2,6	-6,6
Vispārejās valdības parāds, milj. LVL**	2 781,5	4 295,0
% no IKP**	17,1	32,9
Centrālās valdības parāds, milj. LVL**	2 645,4	4 169,2
% no IKP**	16,3	32,0
Saņemtā aizdevuma summa no starptautiskajiem aizdevējiem, milj. EUR	600,0	2 600,0***
Valsts vērtspapīru iekšējās izsolēs piesaistītais finansējums, milj. LVL	986,4	1 340,9
Izsniegtie valsts budžeta aizdevumi, milj. LVL	148,8	271,4
Izsniegtie valsts galvojumi, milj. LVL	30,2	633,1

* FM prognозes likumā „Par valsts budžetu 2010.gadam”

** atbilstoši nacionālajai metodoloģijai

*** Bez ERAB atbalsta Parex bankai

Avots: CSP, Nodarbinātības valsts aģentūra, LB, Valsts kase, likums „Par valsts budžetu 2010.gadam” un tā paskaidrojumi

Year in Numbers

Indicator	2008	2009
GDP (actual prices), million LVL	16 274.5	13 043*
increase in actual prices, %	10.1	-19.7*
increase in comparable prices, %	-4.6	-18.0*
Consumer price index (December on December), %	10.5	-1.2
Consumer price index (year on year), %	15.4	3.5
Registered unemployment level (December), %	7.0	16.0
Balance of payments current account, million LVL	-2 115.7	827.6*
% of GDP	-13.0	6.3*
Consolidated budget financial balance, million LVL**	-429.4	-856.8
% of GDP**	-2.6	-6.6
General government debt, million LVL**	2 781.5	4 295.0
% of GDP**	17.1	32.9
Central government debt, million LVL**	2 645.4	4 169.2
% of GDP**	16.3	32.0
Loan amount received from international financial assistance, million EUR	600.0	2 600.0***
Gross borrowing in government domestic securities auctions, million LVL	986.4	1 340.9
Issued state budget loans, million LVL	148.8	271.4
Issued state guarantees, million LVL	30.2	633.1

* MF forecast in the Law on State Budget for 2010

** according to national methodology

*** excluding EBRD support for Parex

Source: CSB, State employment agency, BL, the Treasury, Law on State Budget for 2010 and its explanatory notes

Valsts kases pārvaldnieka ievadvārdi

2009.gads, nēmot vērā globālās finanšu krizes ietekmi uz Latviju, Valsts kasei aizritējis veiksmīgi. Valsts budžets pildījās atbilstoši plānotajam, un deficitis 6,6% apmērā no IKP bija mazāks nekā pēc budžeta grozījumiem plānotais – 6,8% no IKP. Pēc Eurostat metodoloģijas vispārējās valdības deficitis sasniedza aptuveni 8,1% no IKP, kas ir pozitīvi pret starptautisko aizdevēju noteikto 10% limitu.

Lielākais atbalsts finansēšanas nepieciešamības nodrošināšanai bija starptautisko aizdevēju programmas līdzekļi. 2009.gadā Latvija no starptautiskajiem aizdevējiem saņēma 2,7 miljardus eiro. Kopš programmas sākuma 2008.gada beigās līdz 2009.gada beigām Latvija no starptautiskās finanšu palīdzības programmas kopā saņēmusi jau 3,3 miljardus eiro no 7,5 miljardu kopejā apjoma. Lielākais atbalsts 2009.gadā saņemts no EK – 2,2 miljardu eiro apmērā.

2010.gadā no starptautiskajiem aizdevējiem paredzēts saņemt 2,7 miljardus eiro un 2011.gadā – 1,5 miljardus eiro. Vienošanās ar starptautiskajiem aizdevējiem paredz, ka lielākie aizdevēji 2010.gadā būs Ziemeļvalstis (1 miljards eiro), EK (700 miljoni eiro) un SVF (aptuveni 500 miljoni eiro).

Katras aizdevuma daļas saņemšana 2009.gada bija atkarīga no ekonomikas attīstības programmā paredzēto uzdevumu sasniegšanas. Lai pārliecinātu starptautiskos aizdevējus par Latvijas mērķiem un apņemšanos nostāties uz ilgtermiņa stabilitātes ceļa, notika garas diskusijas un tika pieņemti grūti lēmumi.

Bez starptautiskā atbalsta programmas aizdevumiem liela daļa finansējuma 2009.gadā tika piesaistīta valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru izsolēs. Tajās emitēto vērtspapīru apjoms, salīdzinot ar 2008.gadu, pieauga par 354,5 miljoniem latu. 2009.gada laikā arvien vairāk uzlabojās piedāvājuma un pieprasījuma attiecība izsolēs, kā arī gada otrajā pusē samazinājās izsolēs pārdoto parādzīmu likmes un atkal tika piedāvātas garāka termiņa parādzīmes.

Savukārt no ārvalstu aizdevējiem – gan no EIB, gan EPAB ārpus starptautiskā atbalsta programmas 2009.gadā tika saņemtas aizdevumu daļas attiecīgi 75 un 25 miljonu eiro apmērā.

Dāsnais starptautisko aizdevēju finansējums, kā arī iespēja iekšējā tirgū refinansēt iekšējā aizņēmuma valsts vērtspapīrus izveidoja augstu likviditāti Valsts kasē. Tas nozīmē, ka neto valsts parāds 2009.gada beigās bija 22% no IKP pretēji bruto parādam, kas sasniedza 32% no IKP.

Nēmot vērā lielo resursu daudzumu Valsts kasē un vēl plānoto atbalsta saņemšanu, kā arī straujas stabilizācijas pazīmes valsts ekonomikā, bet vienlaicīgi arī starptautisko kreditreitinga aģentūru negatīvos nākotnes vērtējumus, 2009.gada beigās bija nepieciešamība skaidrot Latvijas ekonomiskās situācijas attīstību un finanšu un kapitāla tirgū vēl joprojām aktuālos riskus.

Lai nodrošinātu informācijas deficitā kompensešanu, pārstāvji no FM, LB un Valsts kases finanšu ministra vadībā 2009.gada decembra sākumā devās prezentācijas izbraukumā uz vairākām Eiropas valstīm, kā arī ASV, lai informatīvās prezentācijās tiktos ar

potenciālajiem Latvijas Republikas valsts vērtspapīru investoriem. Šāds solis tika atzinīgi novērtēts no investoru puses, norādot uz nepieciešamību saņemt regulāru informāciju par ekonomikas situācijas skatījumu no valsts institūciju puses. Tādēļ 2010.gadā Valsts kase turpinās regulāri informēt sadarbības partnerus par notikumiem ekonomikā un nodrošināt tirgus dalībniekus ar aktuālo informāciju.

Domājot par 2010.gadu, jācer, ka piepildīsies prognozes par ekonomikas tālāku stabilizēšanos un makroekonomisko rādītāju uzlabošanos. Esmu pārliecināts, ka šādu uzlabojumu parādišanās varētu likt arī kreditreitinga aģentūrām mainīt nākotnes novērtējumu par Latviju no negatīva uz stabilu. Es un Valsts kases profesionālā komanda ari 2010.gadā turpināsim saskaņā ar labāko finanšu vadības praksi efektīvi un droši vadit un uzraudzīt valsts finanšu vadības procesus atbilstoši valsts un tās iedzīvotāju interesēm.

Kaspars Ābolīņš
Valsts kases pārvaldnieks
2010.gada februārī

Foreword by the Treasurer

Even though the global financial crisis influenced Latvia, the year of 2009 was successful for the Treasury. The state budget was fulfilled according to plan and the budget deficit amounted to 6.6% of GDP, which was less as compared to the planned 6.8% of the GDP after amendments to the budget. According to the Eurostat methodology the general government deficit amounted to approximately 8.1% of the GDP, which is a positive result according to the 10% limit set by the international lenders.

The largest support for ensuring financing was the funds of the international financial assistance programme. In 2009 Latvia borrowed 2.7 billion euros from the international lenders programme. From the beginning of the programme at the end of 2008 until the end of 2009 Latvia has borrowed 3.3 billion euros of the total amount 7.5 billion euros offered through the international financial assistance programme. In 2009 the largest sum of 2.2 billion euros was provided by the EC.

It is anticipated that 2.7 billion euros will be received from the programme in 2010 and 1.5 billion euros in 2011. The agreements with the international lenders prescribe that the largest lenders in 2010 will be the Nordic countries (1 billion euros), the EC (700 million euros) and the IMF (approximately 500 million euros).

Receipt of each portion of the loan in 2009 depended on the achievement of tasks specified in the economy development programme. Long negotiations were carried out and difficult decisions were adopted in order to convince the international lenders on the goals of Latvia and its commitment to follow the path of long-term stability.

Apart from the loans within the international financial assistance programme, a large portion of the funds in 2009 was attracted through government domestic securities auctions. The amount of securities issued therein increased by 354.5 million lats as compared to 2008. The supply and demand proportion at the auctions continued to improve in 2009, T-bill interest rates decreased towards the end of the year, and T-bills with longer maturity periods were offered again.

In 2009 international financial organisations, the EIB and the CEB, disbursed tranches of loans amounting to 75 million euros and 25 million euros respectively outside the international financial assistance programme.

The generous financing of the international lenders programme, as well as the possibility to refinance government domestic securities in the domestic market created high liquidity of the Treasury. It means that at the end of 2009 the net debt amounted to 22% of GDP as compared to the gross debt reaching 32% of the GDP.

With respect to the large amount of resources available to the Treasury and the planned receipt of support, as well as the characteristics of fast stabilisation in the national economy, while also considering the negative outlook provided by international credit rating agencies, at the end of 2009 there was still a necessity to clarify the development of the economic situation of Latvia and the risks still outstanding in the financial and capital market.

In order to compensate the information deficit at the beginning of December 2009, representatives of the MF, the BL

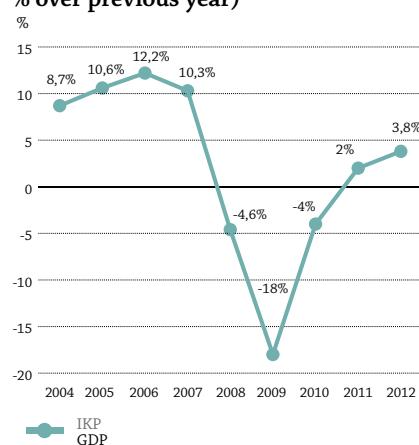
and the Treasury led by the Minister of Finance went on informative presentations to several European countries and the USA to meet potential investors of the government securities of the Republic of Latvia. Such a step was welcomed by the investors stating that there is a necessity to receive information on the economic situation from the perspective of governmental institutions on a regular basis. Therefore in 2010 the Treasury will continue providing information on events in the economy to cooperation partners and furnish the latest information to participants in the market.

Contemplating 2010, we hope that the forecasts on the stabilisation of the economy and improvement of macroeconomic indicators will take effect. I am convinced that such improvements would encourage the credit rating agencies to change the outlook for Latvia from negative to stable. I and the professional team of the Treasury will continue efficient and secure management and supervision of the state's financial management processes in accordance with the interests of the state and its population and in line with the best financial management practices.

Kaspars Ābolīns
The Treasurer
February 2010

IKP pieaugums (salidzinošajās cenās, % pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu)

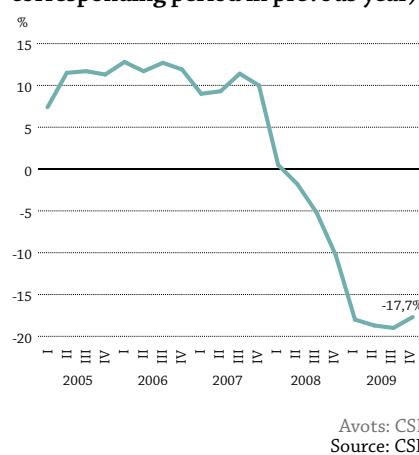
GDP growth (in comparable prices, in % over previous year)

Avots: CSP, no 2009.gada FM prognozes
Source: CSB, from year 2009 – MF forecasts

IKP pieaugums (% pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu)

GDP growth by quarters (in % over corresponding period in previous year)

Avots: CSP
Source: CSB

Latvijas finanšu tirgus

Latvia's Financial Market

IKP lejupslide sasniedz zemāko punktu

Kā norāda IKP statistikas dati un ekonomikas izaugsmes prognozes, 2009.gadā Latvijas tautsaimniecība sasniedza ekonomiskās lejupslices tempu maksimumu. To veicināja iekšzemes pieprasījuma samazinājums, ierobežotās kreditēšanas iespējas un saspilētā situācija ārējos tirgos.

CSP apkopotie dati liecina, ka 2009.gada 3. ceturksni salidzinājumā ar 2008.gada 3. ceturksni IKP samazinājies par 19,0%.

CSP ātrais novērtējums liecina, ka 2009.gada 4. ceturksni IKP samazinājies par 17,7% pret 2008.gada attiecīgo periodu, un to noteica apjomu kritums mazumtirdzniecībā par 30%, rūpniecībā – par 7%, valsts pārvaldē – par 15%.

FM IKP samazināšanos prognozē arī 2010.gadā, bet ekonomikas izaugsmes atjaunošanos paredz 2011.gadā. Lielākoties 2010.gada ekonomisko lejupsliidi veicinās iekšējā pieprasījuma turpmāka samazināšanās preču un pakalpojumu sektorā, strauji

GDP Fall Reaches its Lowest Point

The latest GDP statistical data and economic growth forecasts show that in 2009 the national economy of Latvia reached the maximum pace of economic downturn. This was stimulated by the decrease in domestic demand, limited crediting abilities and the tense situation in foreign markets.

The data summarized by the CSB show that GDP has decreased by 19.0% in the third quarter of 2009 as compared to the third quarter of 2008.

The flash estimate performed by the CSB shows that in the fourth quarter of 2009 GDP decreased by 17.7% as compared to the corresponding period of 2008, and it was determined by the drop of volumes in retail by 30%, industry – by 7%, and state administration – by 15%.

The MF forecasts a decrease in GDP also in 2010, while the renewal of economic growth is anticipated in 2011. The 2010 economic downturn will be mainly caused by a further drop in domestic demand in the goods and services sector, rapidly increasing unemployment and the end of the period for granting social benefits.

Baltijas Celš – cilvēku kēde trīs valstu vienotiem centieniem pēc BRĪVĪBAS 1989. gada 23. augusts

Kas ir Baltijas celš?

Baltijas celš bija unikāla, mieriga masu demonstrācija, kas notika 1989. gada 23. augustā, kad vairāk nekā miljons cilvēku sadevās rokas, lai veidotu 600 km garu cilvēku kēdi caur trim Baltijas valstim, vienojot Igauniju, Latviju un Lietuvu centienos pēc brīvības.

Demonstrācija atzīmēja piecdesmito gadadienu, kopš 1939. gada tika parakstīts Vācijas un Padomju Savienības neuzbrukšanas līgums un tā slepenie papildprotokoli, kas sadalīja ietekmes sfēras Austrumeiropā un novēra pie Baltijas valstu okupācijas un aneksijas. Baltijas valstu suverenitātes atjaunošanas ideja kļuva arvien spēcīgāka Mihaila Gorbačova aizsākto reformu rezultātā, vājinoties padomju varas represivajam aparātam. Molotova – Ribentropa paktam nonākot atklātābā, jau 1988. gada 23. augustā Baltijas valstu galvaspilsētās Tallīna, Viļnā un Rīgā tūkstošiem cilvēku pulcējās protesta akcijās. 1989. gada pavasarī PSRS Tautas deputātu kongresa sēdē visu trīs Baltijas valstu pārstāvji pieprasīja šī līguma un papildprotokolu izvērtēšanu, lai noteiktu to tiesiskumu. Tika izveidota izmeklēšanas komisija, bet tās darbība tika novilcināta. Reformu celš Padomju Savienībā piedāvāja mazu atbalstu nacionāliem centieniem un demokrātijai. Šādā gaisotnē trīs Baltijas valstu nacionālās kustības: Igaunijas Tautas fronte *Rahvarinne*, Latvijas Tautas fronte un Lietuvas Reformu kustība *Sajūdis*, organizēja masveida cilvēku manifestāciju, kas notika 1989. gada 23. augustā.

Baltijas celš bija aprīnojama solidaritātes rīcība, kas piesaistīja lielu uzmanību visā pasaule. Tas parādīja, kā trīs Baltijas valstis, neskatojties uz nacionālo identitāšu atšķirībām, radīja sinergiju savos centienos pēc brīvības. Iespaidīgā cilvēku kēde kopā ar aizvēni plāšāku starptautisko atbalstu vēsturisko faktu publiskošanai piespieda PSRS Tautas deputātu kongresu pasludināt Vācijas un Padomju Savienības līgumu un tā slepenos papildprotokolus par spēkā neesošiem. Šī līguma anulējums palieināja Igaunijas, Latvijas un Lietuvas nacionālās pašnāveikšanas iespējas un mudināja demokrātiskas kustības visā Padomju Savienības teritorijā.

2009.gadā apritēja 20 gadi kopš Baltijas ceļa akcijas

In 2009 was the 20th anniversary for human chain the Baltic Way

Avots: Lietuvas, Latvijas un Igaunijas UNESCO nacionālo komisiju sagatavots buklets

pieaugošais bezdarba limenis un sociālo pabalstu piešķiršanas termiņa beigas.

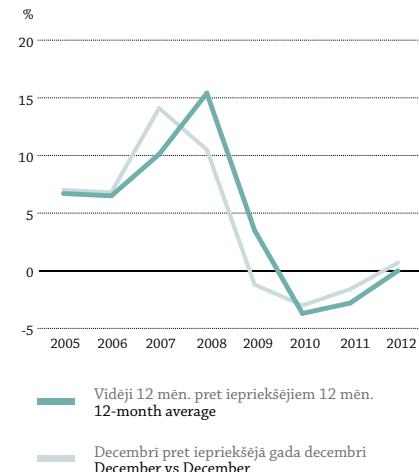
Negatīvas IKP pieauguma tendences turpinās ietekmēt nodokļu ieņēmumus valsts budžetā un radis papildu spiedienu uz budžeta finansēšanas nepieciešamību. Kā norāda FM, ekonomikas attīstība sagaidāma tad, kad tiks veicināts iekšzemes privātais patēriņš, konkurētspēja, ražošana un tirdzniecība.

Atbilstoši FM prognozēm Latvijas ekonomikas izaugsme varētu atsākties 2011.gadā, pateicoties 2009. un 2010.gadā veiktajām struktūralajām pārmaiņām valsts tautsaimniecībā, kas veicinās rūpniecības un visas tautsaimniecības konkurētspējas pieaugumu (t.sk. darbaspēka izmaksu samazināšanos un produktivitātes līmeņa pieaugumu). Tas pavērtu iespēju Latvijas tautsaimniecībai atgūt iepriekšējās izaugsmes tendences, īpaši ar ārējās tirdzniecības palidzību. Tomēr kopējo ekonomikas izaugsmi 2011. un 2012.gadā ierobežos nepieciešamība pēc tālakas budžeta konsolidācijas, lai sasniegstu

Negative GDP increase tendencies will continue to influence budget tax revenues and put additional pressure on the necessity for budget financing. Development of the economy is expected when domestic private consumption, competitiveness, production and trade will be facilitated, as stated by the MF.

Pursuant to the forecasts of the MF, the economic growth of Latvia could start in 2011 owing to the structural changes in the national economy performed in 2009 and 2010 that will facilitate an increase in the competitiveness of industry and the entire national economy (including a decrease in labour costs and an increase in the productivity level). That would open a possibility for the national economy of Latvia to regain previous growth trends, especially with the help of foreign trade. However, the overall economic growth in 2011 and 2012 will be limited by the necessity for further budget consolidation in order to reach the general budget deficit level below 3% of the GDP, and the fact that voluminous structural changes in the national economy require

Gada un 12 mēnešu vidējā inflācija
Annual and 12-month average inflation

Avots: CSP, no 2010.gada – FM prognozes
Source: CSB, from year 2010 – MF forecasts

Aivars Liepiņš (Latvija/ Latvia) Baltijas ceļš Cēsu apkārnē (Latvija), fotogrāfēts no helikoptera 1989.gada 23.augusta.
The Baltic Way near Cēsis (Latvia).Aerial photograph from helicopter. 23 August 1989.

The Baltic Way - A human chain linking three States in their drive for FREEDOM 23 August 1989

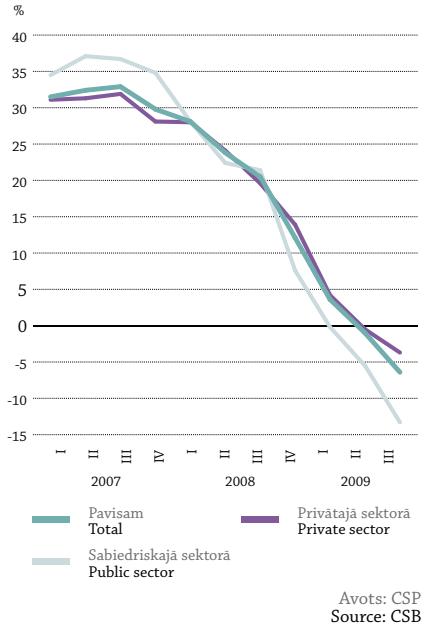
What is the Baltic Way?

The Baltic Way was a unique, peaceful, mass demonstration that took place on 23 August 1989, when more than a million people joined hands to form a human chain that was over 600 kilometers long, and reached across the three Baltic states, linking Estonia, Latvia, and Lithuania in their drive for freedom.

The demonstration marked the fiftieth anniversary of the German-Soviet nonaggression pact of 1939 and its secret protocol, which divided the spheres of influence in Eastern Europe and led to the occupation and annexation of the Baltic states. After the Soviet repression apparatus ceased to function as a result of the reforms initiated by Mikhail Gorbachev, the idea of restoring national sovereignty became viable. On 23 August 1988, when thousands of people in Vilnius, Riga, and Tallinn were assembled for meetings, the essence of the German-Soviet pacts and secret protocols were made public. In the spring of 1989, at the Congress of People's Deputies of the USSR, representatives of the three Baltic states demanded that the German-Soviet pacts and secret protocols be evaluated to determine their legality. An investigative commission was formed, but its activities were protracted. The course of reforms in the Soviet Union offered little support for national aspirations and democracy. In such an environment a massive rally, to be held on 23 August 1989, was organised by the national movements of the three Baltic states: the Popular Front of Estonia: Rahvarinne, the Popular Front of Latvia, and the Lithuanian Reform Movement: Sąjūdis.

The Baltic Way was an amazing act of solidarity that attracted a great deal of attention around the world. It showed how the three Baltic states, regardless of their unique national identities, created a synergy in their drive for freedom. The impressive human chain, together with expanding international support for the disclosure of historical facts, forced the People's Deputies Congress of the USSR to declare the German-Soviet pacts and secret protocols legally null and void on 24 December 1989. This nullification increased the opportunity for national self-determination for Estonia, Latvia and Lithuania and encouraged democratic movements all over the Soviet Union.

Strādājošo vidējās bruto darba samaksas pieaugums (% pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu)
Average gross wage growth (% over corresponding period n previous year)

Aivars Liepinš (Latvija/ Latvia) Baltijas celš uz Pleskavas šosejas, fotogrāfēts no helikoptera 1989.gada 23.augustā.
The Baltic Way on the Pskov (Russia) Highway, an aerial photograph from a helicopter on 23 August 1989.

kopbudžeta deficitā limeni zem 3% no IKP, un tas, ka apjomīgas tautsaimniecības strukturālās izmaiņas prasa ievērojamu darba un investīciju resursu pārplūdi starp nozarēm.

Gada deflācija decembrī – 1,2%

2009.gadā patēriņa cenu indeksa pieaugums (pret 2008.gada atbilstošo periodu) strauji samazinājās, turpinot 2008.gadā aizsakto tendenci un kopš 2009.gada oktobra pārvērtoties negatīvos skaitļos – deflācijā.

2009.gada 12 mēnešu vidējais patēriņa cenu līmeņa pieaugums 2009.gada decembri bija 3,5%, bet gada deflācija decembri, salīdzinot ar 2008.gada decembri, sasniedza 1,2% (tai skaitā precēm – 1,2%, bet pakalpojumiem – 1,0%).
Salīdzinājumam – 2008.gadā patēriņa cenas decembri, salīdzinot ar 2007.gada decembri, pieauga par 10,5%.

Lielākā ietekme uz patēriņa cenu pārmaiņām 2009.gadā bija cenu kritumam pārtikai un bezalkoholiskiem dzērieniem, ar mājokļa uzturēšanu saistītajām precēm un pakalpojumiem, apģērbam un apaviem, kā arī alkoholisko dzērienu un tabakas izstrādājumu, transporta un medicīnas pakalpojumu cenu pieaugumam.

Saskaņā ar FM novērtējumu deflācija saglabāsies arī turpmākajos gados. Inflācijas samazinājums sagaidāms iekšējā pieprasījuma krituma turpināšanās dēļ, ko pastiprinās iedzīvotāju ienākumu samazināšanās un jau minētais fakts, ka daudziem nenodarbinātajiem iedzīvotājiem būs beidzies bezdarba pabalsta saņemšanas terminš.

considerable redistribution of labour and investment resources among industries.

Annual Deflation of 1.2% in December

In 2009 the consumer price index (as compared to the corresponding period in 2008) rapidly decreased thus continuing the trend of 2008, and turning into negative figures, i.e. deflation, as from October 2009.

In December 2009 the average 12-month increase of the consumer price level was 3.5%, while the annual deflation in December as compared to December 2008 reached 1.2% (including 1.2% for goods and 1.0% for services). For comparison: in December 2008 the consumer prices as compared to December 2007 increased by 10.5%.

Price decreases for food and non-alcoholic beverages, goods and services related to housing maintenance, clothing and footwear, as well as price growth of alcoholic beverages and tobacco products, transport and medical services had the greatest impact on consumer price changes in 2009.

Pursuant to the assessment of the MF, deflation will remain also in the coming years. A decrease in inflation is expected due to the continued drop in domestic demand that will be intensified by a decrease of revenues from the population and the already mentioned fact that the period for receipt of unemployment benefit for many unemployed inhabitants will mature.

Decrease in Revenues of Population

The average monthly gross salary in the 3rd quarter of 2009 decreased by 8.8% (from 500 to 456 lats) as compared to the 4th quarter of 2008,

Iedzīvotāju ienākumu samazināšanās

2009.gada 3.ceturksnī pret

2008.gada 4.ceturksni mēneša vidējā bruto darba samaksa samazinājās par 8,8% (no 500 līdz 456 latiem), t.sk. sabiedriskajā sektorā par 18,1% (no 607 līdz 497 latiem), bet privātajā sektorā par 3,6% (no 446 līdz 430 latiem).

Baltijas valstis 2009.gada 3.ceturksnī visaugstākā bruto darba samaksa bija Igaunijā – 752 euro, Latvijā – 648 euro, bet viszemākā Lietuvā – 620 euro.

Bezdarba limenis

Reģistrētā bezdarba limenis

2009.gada beigās bija 16%, salīdzinot ar 2008.gada beigām, tas palielinājās par deviņiem procentpunktiem. Bezdarbnieku skaits gada laikā palielinājās par 102 800 cilvēkiem un sasniedza 179 235.

Lai gan patēriņa cenas strauji pazeminājās, tomēr, nemot vērā bezdarba līmeņa pieaugumu valstī, vienlaikus palielinājās spiediens uz sociālo budžetu. Būtisku ietekmi tas sasniedza 2009.gada 4.ceturksnī, kad pirms termiņa dzēsti divi Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras termiņoguldijumi Valsts kasē, lai varētu nodrošināt sociālo maksājumu izpildi.

Nemot vērā, ka bezdarba līmeņa statistikas dati ekonomikas lejupslidi atspoguļo ar laika nobīdi, prognozējams, ka 2010. gadā oficiālais reģistrētais bezdarba limenis valstī varētu pieaugt un sasniegt augstāko rādītāju, turpinot palielināt sociālā budžeta izmaksas.

including in the public sector by 18.1% (from 607 to 497 lats), and in the private sector by 3.6% (from 446 to 430 lats).

The highest gross salary among the Baltic countries in the 3rd quarter of 2009 was in Estonia – 752 euros, in Latvia – 648 euros, and the lowest in Lithuania – 620 euros.

Unemployment Rate

The registered unemployment rate at the end of 2009 was 16.0%, and it has increased by 9.0 percentage points as compared to the end of 2008.

The number of unemployed people increased by 102,800 persons during the year and reached 179,235.

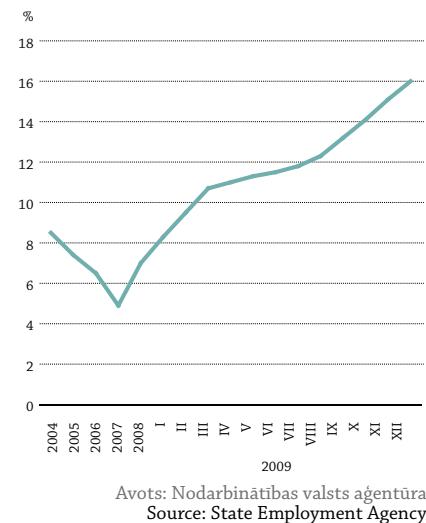
Although consumer prices experienced a fast drop, the pressure on the social budget concurrently increased considering the increase of the unemployment rate in the country. It achieved a significant impact in the 4th quarter of 2009 when two term deposits placed by the State Social Security Agency with the Treasury were withdrawn early.

With respect to the fact that statistical data on the unemployment rate reflects economic downturn with a time displacement, it may be forecast that the official registered unemployment rate in 2010 might increase and reach its highest point, thus also continuing the increase of social budget expenses.

Surplus in the Balance of Payments of Latvia

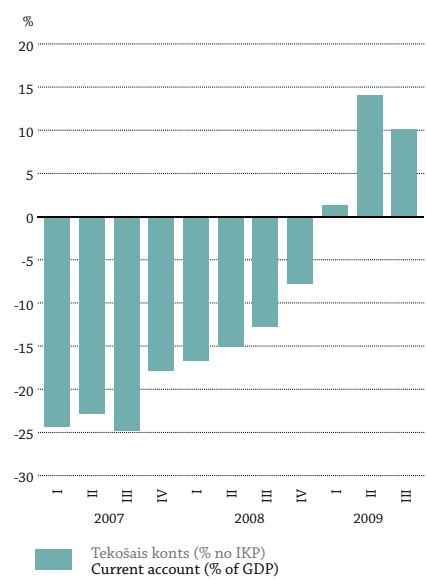
The current account of the balance of payments of Latvia has improved since the beginning of 2009, and was

Bezdarba limenis (%), perioda beigās
Unemployment rate (% at the end of the period)

Tekošā konta saldo (% no IKP)

Current account balance (% of GDP)

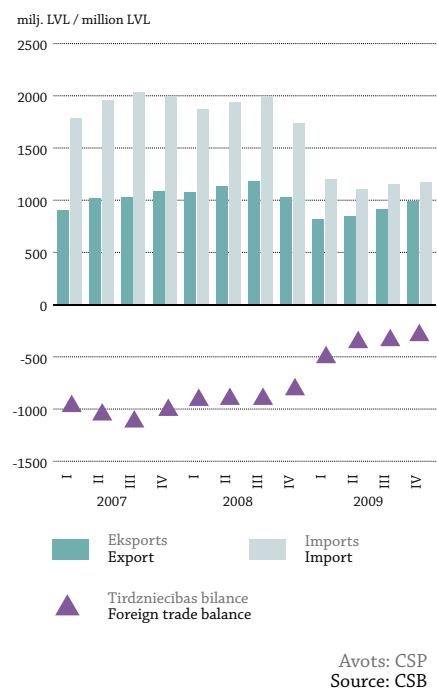

Avots: LB
Source: BL

Ārējā tirdzniecība pa ceturķniem (milj. latu)

Foreign trade by quarters (million lats)

Maksājumu bilances pozitīvais saldo

Latvijas maksājumu bilances tekošā konta saldo kopš 2009.gada sākuma ir uzlabojies un līdz 2009.gada oktobrim bijis pozitīvs, 3.ceturksnī sasniedzot 10,1% no IKP.

2009.gada 3.ceturksnī turpinājās gada sākumā novērotā tendence tirdzniecības bilancei uzlaboties uz eksporta palielinājuma rēķina. Ja turpmāk tiks veicināta Latvijas konkurētspēja, eksporta apjomu varētu pieaugt, bet imports samazināties zemā iekšzemes pieprasījuma dēļ.

Saskaņā ar LB prognozēm 2010.gadā kopējā preču un pakalpojumu bilance turpinās uzlaboties un sāks stabilizēties 2010.gada otrajā pusē, kad ārējā pieprasījuma augšupejas rezultātā atsāksies Latvijas ekonomikas izaugsmē un pieaugus iekšējais pieprasījums, kas veicinās importu.

Procentu likmes 2009.gadā

2009.gads Latvijas iekšējā tirgū ir bijis svārstīgs likviditātes ziņā, sākot no ļoti stabilas un nodrošinātās pozīcijas līdz pat straujam likviditātes samazinājumam gada vidū, kad LB galvenajās refinansēšanas izsoles procentu likmes sasniedza 30%, bet valūtas mijainās darījumu izsoles vidējās likmes bija 77% līmeni. Līdz gada beigām likviditāte latu tirgū pakāpeniski atkal atjaunojās, gada beigās sasniedzot augstāko līmeni. LB turpinājusi pakāpeniski samazināt obligāto rezervju normu, lai aktivizētu komercbanku darbibu, kā arī samazinājusi noteikto refinansēšanas pamatlīkmi līdz 4%.

Tomēr, nesmot vērā ļoti ierobežoto iedzīvotāju un uzņēmumu maksātspēju un ar to saistito kavēto kreditu pieaugumu, kas radīja spiedienu uz komercbanku likviditāti, tika ierobežots mājsaimniecībām un

positive until October 2009, reaching 10.1% of GDP in the 3rd quarter of 2009.

The trend of improvement of the trade balance at the expense of an increase in exports observed at the beginning of the year continued in the 3rd quarter of 2009. If the competitiveness of Latvia is further stimulated, export volumes would increase, while import would decrease due to low domestic demand.

According to the forecasts of the BL, in 2010 the total goods and services balance will continue its improvement and begin stabilisation at the second half of 2010, when due to the increase of external demand the growth of the economy of Latvia will resume and domestic demand will increase thus stimulating imports.

Interest Rates in 2009

The year of 2009 was unstable for the domestic market of Latvia from the liquidity perspective, starting from a very stable and secure position up to a rapid decrease in liquidity in the middle of the year (in June), when interest rates reached 30% at the main refinancing auctions of the BL, and the average rates in the foreign currency exchange transaction auctions were at the level of 77%. By the end of the year the liquidity in the lats market was gradually renewed, reaching its highest point at the end of the year. The BL continued a gradual reduction of the mandatory reserve ratios in order to encourage the activity of the commercial banking sector, as well as decreasing the set refinancing base rate to 4%.

However, considering the very limited solvency of the population and companies and the related increase in delayed loan repayments that created pressure on the liquidity of commercial banks, the amount

uzņēmumiem pieejamo kreditresursu apjoms komercbankās, tādējādi mazinot tautsaimniecības attīstību.

Lai samazinātu zemstandarta kreditu ietekmi uz saviem kreditportfeljiem, komercbankas ir veikušas apjomīgus piešķirto kreditu restrukturizācijas pasākumus, ierobežojot jaunu kredītu piešķiršanu, lai sabalansētu kreditēšanas tirgu komercbanku sektorā.

Attiecībā uz valsts attīstību un tiekšanos uz konverģenci ar eirozonas valstīm 2009.gadā dala Māstrihtas kritēriju netika izpildīti. Vispārējās valdības budžeta bilances un valsts vērtspapīru ilgtermiņa procentu likmes rādītāji neiekļāvās noteiktajās kritēriju robežās, turpretī gada vidējās inflācijas kritērija izpilde bija uzlabojusies, lai gan joprojām neiekļāvās noteiktajās kritēriju robežās. Valsts parāda apjoms šobrīd pilnībā atbilst Māstrihtas kritērijā noteiktajai robežai un nesasniedz 60% apjomu no IKP.

Jāpiebilst, ka LB ir nodrošinājusi lata stabilitāti un tā kursa svārstību ierobežošanu iepriekš noteiktā koridora robežās pret eiro, ievērojot stingru monetāro politiku un saglabājot +/- 1% robežu no fiksētā grāmatvedības kursta 1 EUR = 0,702804 LVL, neskaitoties uz svārstīgo valūtas pozīciju latu tirgū un nestabila likviditātes situāciju.

Vienošanās ar starptautiskajiem aizdevējiem un ekonomikas atjaunošanas programma paredz tiekšanos uz Māstrihtas kritēriju izpildi un eiro ieviešanu 2014.gadā.

of credit resources available to the households and companies from the commercial banks was limited, thus slowing down the development of the national economy.

In order to decrease the influence of subprime lending on their credit portfolios, commercial banks applied voluminous restructuring measures for issued loans by limiting the granting of new loans in order to balance the lending market in the commercial banking sector.

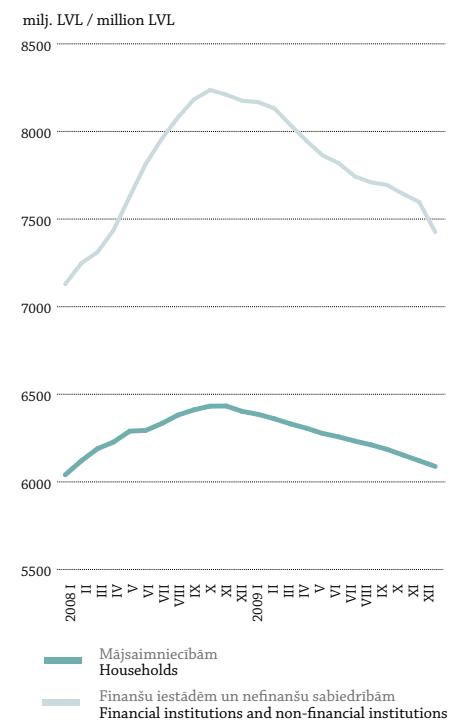
As concerns the development of the country and inclination to convergence with eurozone countries, part of the Maastricht criteria were not fulfilled in 2009. The general government budget balance and government security long-term interest rate indicators did not fit in the limits set by the criteria, while compliance with the annual average inflation criterion had improved although it still did not fit in the limits set by the criteria. The amount of government debt currently fully complies with the limits of the Maastricht criteria and does not exceed 60% of the GDP.

It should be noted that the BL has ensured the stability of the lat and limitation of exchange rate fluctuations within the limits of the previously determined corridor against the euro through compliance with a steady monetary policy and remaining within a +/- 1% corridor of the fixed exchange rate of EUR 1 = LVL 0.702804, irrespective of the unstable foreign currency position in the market for lats and the unstable liquidity situation.

The agreement with the international lenders and the economic recovery programme prescribes inclination to compliance with the Maastricht criteria and introduction of the euro in 2014.

Rezidentu un nerezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegtie krediti (milj. LVL, pa mēnešiem)

Issued loans to resident and non-resident financial institutions, non-financial institutions and households (million lats, by months)

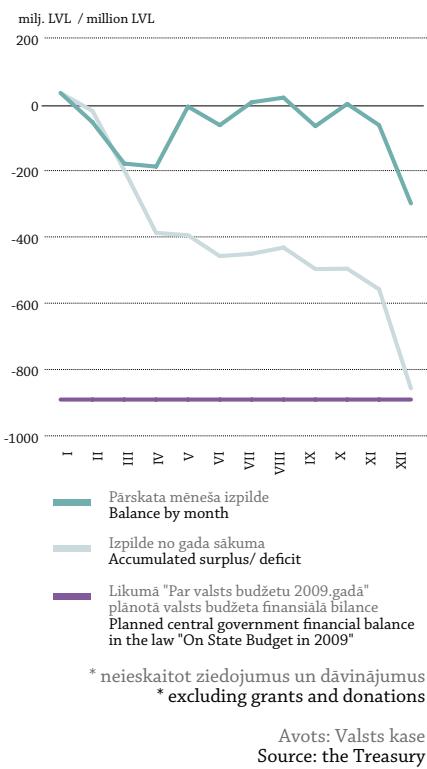
Avots: LB
Source: BL

Centrālās valdības aizņēmumi

Central Government Borrowing

Valsts konsolidētā budžeta* finansiāla balīce 2009.gadā

Central government consolidated budget* financial balance in 2009

Vilhelms Mihailovskis (Latvija/ Latvia)
Baltijas ceļš uz Oktobra (tagad Akmens) tilta Rīgā. Ģeogrāfiski, Riga (Latvija) atradas cilvēku izveidotās kēdes viduspunkta, tādēļ visu trīs Baltijas valstu karogi apvienojās uz Rīgas centrālā tilta pāri Daugavai. 1989.gada 23.augustā.

2009. gada 29. jūlijā Baltijas ceļa dokumentārais mantojums tika iekļauts UNESCO programmas "Pasaules atmiņa" starptautiskajā reģistrā.

On 29 July in 2009 the documentary heritage of the Baltic Way was included in the UNESCO Memory of the World Register.

2009.gada valsts budžeta izpildes tendences

Valsts budžeta izpildes rādītājus 2009.gadā būtiski ietekmēja Latvijas ekonomikas lejupslide, ko pastiprināja globālā finanšu krize. Pieaugošie fiskalie riski un vienošanās ar starptautiskajiem aizdevējiem noteica nepieciešamību 2009.gadā divas reizes veikt grozījumus gadskārtējā valsts budžeta likumā (2009.gada 28.janvārī un 16.jūnijā), pārskatot valsts budžeta ieņēmumu plānu, samazinot valsts budžeta izdevumus un uzsākot strukturālas reformas.

Valsts konsolidētā budžeta ieņēmumi 2009.gadā veidoja 3,9 mljrd. latu, bet izdevumi – 4,8 mljrd. latu.

Valsts konsolidētā budžeta finansiālais deficits 2009.gadā sasniedza 856,8 milj. latu jeb 6,6% no prognozētā IKP, kas ir par 34 milj. latu mazāk, salīdzinot valsts budžeta faktisko izpildi ar FM plānu, saskaņā ar kuru plānotais valsts budžeta finansiālais deficits 2009.gadā bija 890,6 milj. latu jeb 6,8% no IKP.

2009.gadā valsts budžeta izpildes nodrošināšanai un valsts (centrālās valdības) parāda pārfinansēšanai, valsts budžeta izpildes cikla un

Central Government Budget Performance Trends in 2009

In 2009, central government budget performance indicators were materially influenced by the economic recession in Latvia, which was intensified by the global financial crisis. Increasing fiscal risks and the agreements with the international lenders determined the necessity for amendments to the current central government budget law twice in 2009 (on 28 January and 16 June 2009) by reviewing the central government budget revenue plan and reducing central government budget expenditures through introduction of structural reforms.

In 2009 the central government budget revenue amounted to 3.9 billion lats, while expenditure amounted to 4.8 billion lats.

In 2009, the financial deficit of the state consolidated budget reached 856.8 million lats or 6.6% of the forecasted GDP, where the actual performance of the state budget is by 34 million lats less as compared to the plan of the MF, pursuant to which the forecasted financial deficit of the state budget in 2009 was 890.6 million lats or 6.8% of the GDP.

In 2009 to ensure state budget

Kas ir „Pasaules atmiņas” Starptautiskais reģistrs?

„Pasaules atmiņas” Starptautiskais reģistrs ir daļa no UNESCO „Pasaules atmiņas” programmas – starptautiskas nozīmes dokumentārais mantojuma saraksts. Dokumentārais mantojums, kas ir ierakstīts reģistrā, atbilst UNESCO izstrādātiem izvērtējuma kritérijiem, nemit vērā tā pasaules nozīmīgumu un ipašas nozīmes universālu vērtību. 2009.gada reģistrs kopā ietvēra 193 dokumentāra rakstura liecības no visas pasaules.

„Pasaules atmiņas” Starptautiskais reģistrs, iespējams, ir UNESCO „Pasaules atmiņas” programmas redzamākā daļa. Programma tika uzsākta 1992. gadā, lai nepielautu dokumentārā mantojuma bojāeju un starptautiskās sabiedrības atmiņas zudumu. Programma ir būtisks instruments arhīvu un bibliotēku vērtīgu krājumu saglabāšanai visā pasaule, un tā cēnšas garantēt to plašu pieejamību. Dokumentārais mantojums pārstāv visas pasaules cilvēku kolektīvo atmiņu. Tas iezīmē cilvēces domu, atklājumu un sasniegumu evolūciju. Tas ir pagātnes mantojums, kas tiek nodots tagadnes un nākotnes pasaules sabiedribai.

Avots: Lietuvas, Latvijas un Igaunijas UNESCO nacionālo komisiju sagatavots buklets, www.atmina.unesco.lv

saistību izpildei nepieciešamās likvido naudas līdzekļu rezerves nodrošināšanai, kā arī finanšu sektora stabilizācijas pasākumiem saskaņā ar valdības lēmumiem, ievērojamā apjomā veikti aizņēmumi iekšējā tirgū, kā arī saņemti līdzekļi starptautiskā finansiālā atbalsta ietvaros.

2009.gadā būtiski pieaudzis aizņēšanas apjoms iekšējā tirgū

Ņemot vērā pieaugošo valsts budžeta finansēšanas nepieciešamību, kā arī, lai novērstu tirgus dalibnieku spriedzi par ieguldījumu drošību, Valsts kase 2009.gadā būtiski palielināja sākotnējās izvietošanas apjomus iekšējās valsts vērtspapīru izsolēs: 2008.gadā ar iekšējiem valsts vērtspapīriem piesaistīto resursu apjoms bija 986,4 milj. latu (no kuriem gandrīz puse emitēta valsts pārņemtās Parex bankas likviditātes nodrošināšanai), 2009.gadā – 1340,9 milj. latu, tādējādi, salīdzinot ar 2008.gadu, kopumā no vērtspapīru emisijām 2009.gadā iekšējā finanšu tirgū piesaistīto resursu apjoms palielinājies par 354,5 milj. latu.

No valsts iekšējā aizņēmuma instrumentiem 2009.gada finansēšanas nepieciešamības

execution and refinancing of state (central government) debt, in order to comply with the state budget performance cycle and obligations for ensuring the necessary liquid cash reserve, and stabilisation of the financial sector in accordance with the government's decisions, significant borrowings in the domestic market were made, as well as funds from the international financial assistance programme being obtained.

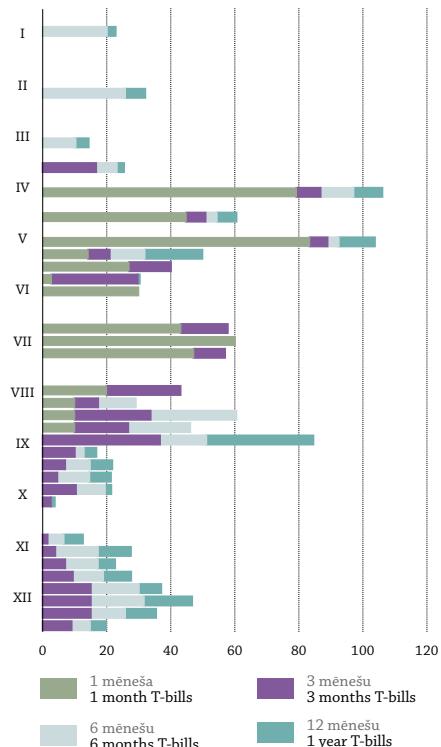
Significant Growth in the Amount of Borrowing in the Domestic Market in 2009

Considering the growing need for state budget financing and to prevent the tension concerning the safety of deposits amongst market participants, the Treasury has significantly increased the initial placement amounts in government domestic securities auctions in 2009. In 2008 the amount of attracted funds by domestic securities issues was 986.4 million lats (almost half from which was issued to provide liquidity for JSC Parex Banka that was taken over by the state) compared to 1,340.9 million lats in 2009; thus comparing to 2008 the amount of resources attracted from security issues in the domestic financial market in 2009 increased by 354.5 million lats.

Valsts vērtspapīru sākotnējā izvietošana 2009.gadā

Primary placement of government securities in 2009

milj. LVL / million LVL

Achts: Valsts kase
Source: the Treasury

The Baltic Way on the October Bridge (today – Stone Bridge) Riga (Latvia) was the central geographical point of the chain, and these three Baltic flags joined on Riga's central bridge across the Daugava River. 23 August 1989.

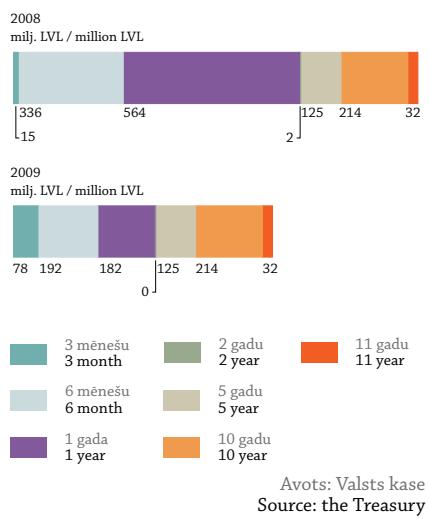
What is the Memory of the World Register?

The Memory of the World Register, part of UNESCO's Memory of the World Programme, is a list of documentary heritage of international significance. The documentary heritage in the Register corresponds to the UNESCO selection criteria regarding world significance and outstanding universal value. As of 2009, the Register together contained 193 documentary type collections submitted from all over the world.

The Memory of the World Register is perhaps the most publicly visible aspect of the UNESCO Memory of the World Programme. The Programme was launched in 1992 to guard against both the loss of the documentary heritage and collective amnesia. The Programme is instrumental in the preservation of valuable archive holdings and library collections all over the world, and strives to ensure their broad dissemination. Documentary heritage represents the collective memory of the peoples of the world. It charts the evolution of thought, discovery, and achievement of human society. It is the legacy of the past to the world community of the present and the future.

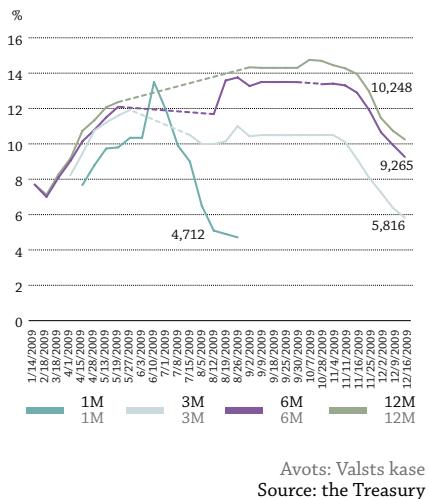
Source: booklet prepared by Latvian, Estonian and Lithuanian National Commissions for UNESCO, www.atmina.unesco.lv

Valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapiri apgrozībā Government domestic securities outstanding

Valsts vērtspapiru konkurējošajās izsolēs noteiktās vidējās svērtās procentu likmes

Average weighted interest rates at government domestic securities multi-price auctions

segšanai izmantotas tikai īstermiņa valsts iekšējā aizņēmuma parādzīmes ar dzēšanas termiņu viens, trīs, seši un 12 mēneši. 2009.gada valsts vērtspapīru sākotnējā izvietošanā tika izmantota arī tiešas pārdošanas metode, kā arī tika emitētas iekšējās parādzīmes eiro valūtā privātā izvietojuma (*private placement*) formātā, t.i., pārdodot vērtspapīrus tieši institucionālajiem investoriem ārpus izsolēm.

Galvenokārt svārstīgā vietējā naudas tirgus, kā arī latu likviditātes trūkuma dēļ valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru izsolēs aktivitāte nebija stabila un likmes sasniedza ļoti augstus līmeņus, jo īpaši gada vidū. Darijumi tika veikti tikai ar valsts īstermiņa parādzīmēm. Neskatoties uz rekordlielu emisijas apjomu 2009.gadā, valsts īstermiņa parādzīmu apjoms apgrozībā, salīdzinot ar 2008.gadu, ir samazinājies, kas saistīts ar to, ka tika dzēstas 2008.gadā emitētās valsts īstermiņa parādzīmes valsts pārņemtās Parex bankas likviditātes nodrošināšanai – aptuveni 471,6 milj. latu apjomā.

Latvijas finansu tirgū 2009.gadā, nēmot vērā ekonomikas lejupslīdi, saglabājās neskaidriba par tirgus nākotnes attīstības prognozēm, tāpēc tirgus dalībnieki izvairījās iegādāties garāka termiņa vērtspapīrus, cerot uz tirgus situācijas stabilizēšanos līdz gada beigām un procentu likmju pieaugumu. Valsts kase nepiedāvāja ilgtermiņa vērtspapīrus, tādējādi samazinot parāda apkalošanas izmaksas nākotnē, bet orientējās uz īstermiņa emisijām, gaidot finansu tirgus stabilizāciju, kas jau iezīmējās gada beigās. No aprīļa līdz septembrim Valsts kase pirmo reizi kopš 2000.gada atgriezās pie viena mēneša parādzīmu emisijām. Vēlāk, stabilizējoties situācijai tirgū, viena

The only central government domestic borrowing instruments used for covering 2009's financing requirements were issues of short-term domestic T-bills maturing in three, six and 12 months. In 2009 the direct sale method was used in the initial placement of government securities, as was the issuance of domestic securities in euro currency in the form of private placements, i.e. by selling the securities directly to institutional investors outside auctions.

Activity in government domestic borrowing securities auctions was not stable and the rates reached very high levels, especially in the middle of the year, mainly due to the unstable situation in the domestic money market and the lack of liquidity of the lats. The transactions were carried out solely with government T-bills. Irrespective of the record scope of issues in 2009 the turnover amount of government T-bills has decreased as compared to 2008, which is due to the fact that the government T-bills issued in 2008 amounting to approximately 471.6 million lats were redeemed in order to ensure the liquidity of JSC Parex Banka, which had been taken over by the state.

Considering the economic recession, the uncertainty of the financial market's future development prospects remained also in 2009; therefore, market participants avoided purchasing long-term securities, hoping for stabilisation of the market situation till the end of the year and an increase of interest rates. The Treasury did not offer long-term securities, thus reducing future debt servicing costs, and focused on issues of short-term and medium-term securities while waiting for financial market stabilisation that already came into sight toward the end of the year.

mēneša parādzimju emisijas vairāk netika veiktas.

2009.gada maija beigās un jūnija sākumā starpbanku naudas tirgū kritiskais latu resursu trūkums (viena mēneša RIGIBOR sasniedza 35%) atsaucās arī uz investoru aktivitāti valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru izsolēs. Tā 2009.gada 3.jūnija konkurējošajā daudzcenā izsolē netika pārdoti neviena termiņa valsts piedāvātie vērtspapīri. Tam galvenais iemesls bija straujas likviditātes svārstības latu tirgū un neskaidrība par sarunu iznākumu ar starptautiskajiem aizdevējiem (SVF, EK u.c.).

Neliels investoru aktivitātes kritums un neuzticības vīlnis bija vērojams arī 2009.gada oktobrī kā Latvijas CDS un procentu likmju pieaugums, kas galvenokārt bija saistīts ar valsts budžeta apstiprināšanas kavēšanos.

Sākot ar 2009.gada septembri, Valsts kase pārtrauca viena mēneša valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru emisiju, atsākot 12 mēnešu valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru emisiju. Līdz septembra beigām Valsts kase pilnā apmērā bija pārfinansējusi ar garāka termiņa parādzimēm (sešu un 12 mēnešu) agrāk emitētās viena mēneša parādzīmes.

2009.gada novembrī un decembri, pakāpeniski atjaunojoties latu tirgus likviditātei, pieauga izsolu dalībnieku interese par valsts vērstspapīru iegādi. Dažās nekonkurējošajās izsolēs pieprasījums pārsniedza piedāvājumu pat līdz sešām reizēm, kas ir augstākais rādītājs kopš 2007.gada sākuma. Lielā pieprasījuma dēļ kopš oktobra beigām valsts vērtspapīru ienesīguma likmes būtiski samazinājušās, īpaši trīs mēnešu termiņam – no augstākās likmes 13,5% līdz 4,7% gada beigās.

For the first time since 2000, from April until September the Treasury returned to issues of one month T-bills. Later on, after stabilisation of the market situation, the one month bills were not issued any more.

At the end of May and beginning of June 2009 the critical shortage of resources in lats in the interbank money market (one month RIGIBOR reached 35%) also affected investor activities in the government domestic securities auctions. Thus no government securities of any maturity period were sold at the 3 June 2009 competitive multi-price auction. The main reasons for that were rapid liquidity fluctuations in the lats market and uncertainty as to the outcome of negotiations with the international lenders (IMF, EC, etc.).

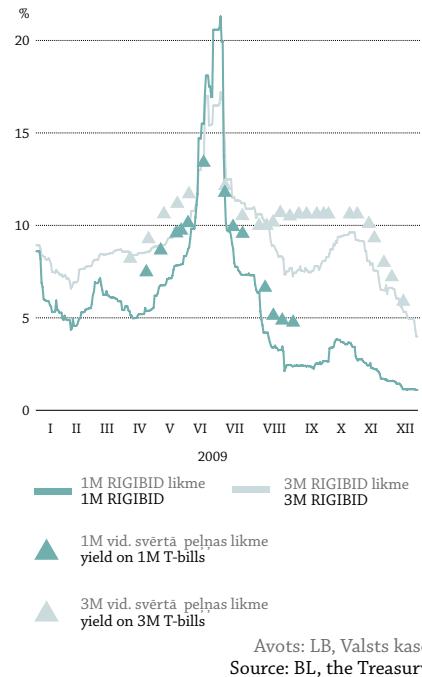
A minor drop in investor activity and mistrust was observed also in October 2009 through an increase of the Latvian CDS and interest rates, which was mainly related to a delay in the approval of the state budget.

Starting from September 2009 the Treasury discontinued the issue of one month government domestic securities and resumed the issue of 12-month government domestic securities. By the end of September the Treasury had fully refinanced the one-month securities by longer maturity period securities (six and twelve month).

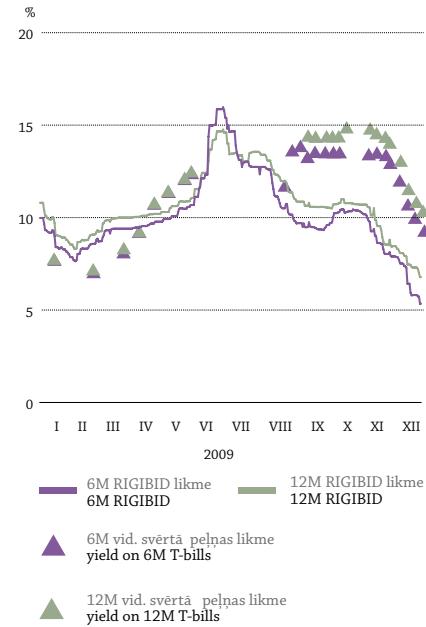
Six and twelve months T-bill interest rates and respective RIGIBOR rates

Upon gradual improvement of the liquidity of the lats market in November and December 2009, the interest of participants in the purchase of government securities increased. In certain non-competitive auctions the demand even exceeded the supply by

**Viena un trīs mēnešu parādzimju pēļnas likmes un attiecīgās RIGIBID likmes
One and three months T-bill interest rates and respective RIGIBID rates**

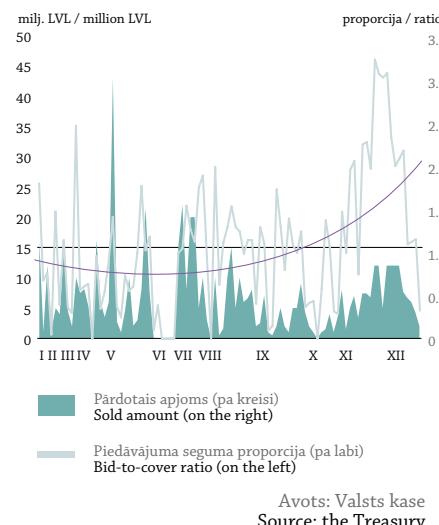

**Sešu un 12 mēnešu parādzimju pēļnas likmes un attiecīgās RIGIBID likmes
Six and 12 months T-bill interest rates and respective RIGIBID rates**

Valsts vērtspapiru sākotnējās tirdzniecības aktivitāte konkurējošajās daudzcelēs izsolēs

Activity at government domestic securities multi-price auctions

Normalizējoties situācijai finanšu tirgos un samazinoties procentu likmēm iekšējā naudas tirgū, Valsts kase, sākot ar 2010.gadu, atsāks piedāvāt arī iekšējā aizņēmuma obligācijas (ar sākotnējo dzēšanas termiņu divi līdz trīs gadi).

Aizņemšanās apjomu palielinājums vietējā tirgū ietekmēja komercbanku vērtspapiru portfeli. Komercbankas tradicionāli bijušas galvenās valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapiru investores, tādēļ gada beigās bija vērojams komercbanku aktivitātes samazinājums valsts vērtspapiru izsolēs, kā arī pieaugošas procentu likmes.

Pozitīvi jāatzīmē institucionālo ieguldītāju (piemēram, pensiju fondu) apņemšanās pastāvīgi veikt ieguldījumus Latvijas valsts parādzīmēs.

Kopumā apgrozībā esošo iekšējā aizņēmuma vērtspapiru apjoms 2009.gadā samazinājies par 464,6 milj. Ls.

Istermiņa kreditlinijas un aizņēmumi starpbanku naudas tirgū

Vispārējās likviditātes vadības ietvaros Valsts kase izmanto istermiņa kreditlinijas. 2009.gadā tika pagarināts līgums par kreditlinijas izmantošanu 120 milj. eiro apmērā.

Aizņēmumi ārējā finanšu tirgū Starptautiskā finanšu atbalsta programma

2009.gadā lielāko finansējumu finansēšanas nepieciešamībai nodrošināja starptautiskās atbalsta programmas aizdevumi no EK, SVF un Pasaules Bankas un citu valstu valdībām, kas 2009.-2011. gadā paredz kopā 7,5 mljrd. eiro finansējumu. 2009.gadā starptautiskie aizdevēji uzmanīgi sekoja līdzi programmas

six times, which is the highest indicator since the beginning of 2007. Due to the increased demand, the interest rates of government domestic securities have significantly decreased since the end of October, especially for the three-month maturity period – from the highest rate of 13.5% to 4.7% at the end of the year.

Upon normalisation of the situation in the financial markets and decrease of interest rates in the domestic money market the Treasury will also resume offering domestic T-bonds (with the initial maturity period of two to three years) from 2010.

The increased amount of borrowing in the domestic market affected the securities portfolio of commercial banks. Traditionally, commercial banks have been the main investors in government domestic securities and, as a result, their activity in government securities auctions decreased toward the end of the year and interest rates increased.

Positive feedback should be given to the commitment of institutional depositors (e.g. pension funds) to continue investments in Latvian government bills.

The total amount of outstanding government domestic securities decreased by 464.6 million lats in 2009.

Short-term Loan Facilities and Loans in the Interbank Money Market

The Treasury uses short-term loan facilities within the scope of general liquidity management. In 2009 one agreement on the use of loan facility for the total amount of 120 million euros was prolonged.

Loans from the External Financial Market / The International Financial Aid Programme

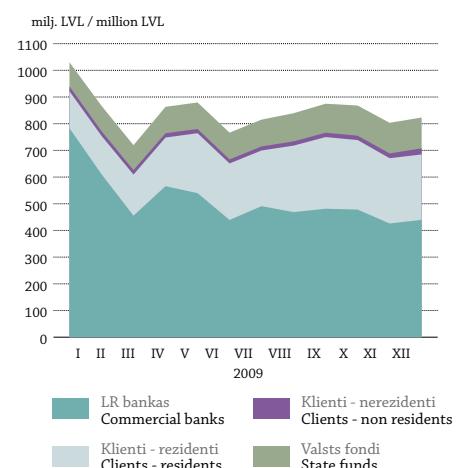
In 2009, the major part of the

nosacījumu izpildei un veica divas pārskata misijas, kuru rezultāti nodrošināja nākamo izmaksu veikšanu. Atbalsta programmas izmaksas ir atkarīgas no uzņemto ekonomisko, fiskālo saistību turpmākas izpildes. Esošo programmu ir būtiski turpināt ne tikai tāpēc, ka tā nodrošina lielāko finansējuma daļu valsts budžetam gan 2010., gan 2011.gadā, bet arī tāpēc, ka tās iestenošana ir garantija starptautiskajai sabiedrībai par turpmāku ekonomisko reformu veikšanu valstī, šo reformu ilgspējigumu, kā arī tās izpilde nodrošina uzticības saglabāšanos Latvijas valstij. Sekmīga programmas izpilde ļauj finanšu tirgum būt pārliecinātam par Latvijas spēju nodrošināt savas uzņemtās saistības vidējā termiņā.

2009.gadā starptautiskās finanšu palīdzības ietvaros Latvija saņēmusi aizdevumus 2,7 mljrd. eiro apjomā, tajā skaitā lielāko aizdevumu no EK 2 200 milj. eiro, no Pasaules Bankas 200 milj. eiro un SVF aptuveni 200 milj. eiro. Pirmā aizdevuma daļa no SVF tika saņemta jau 2008.gada decembri 600 milj. eiro apmērā, tāpēc

funds necessary for financing was provided from the loans within the international aid programme granted by the EC, the IMF and the World Bank, as well as the governments of other countries, which anticipates the total funding of 7.5 billion euros during 2009-2011. In 2009 the international lenders carefully followed the compliance with the programme terms and carried out two review missions resulting in ensuring further funding. The funding within the aid programme depends on further performance of the undertaken economic and fiscal obligations. It is essential to proceed with the current programme not only due to the fact that it ensures the largest portion of financing for the state budget of 2010 and 2011, but also because the performance thereof is a guarantee to the international community with respect of carrying out further economic reforms in the country, the sustainability of those reforms, and the performance thereof ensures the sustaining of confidence in the state of Latvia. Successful performance of the programme allows the financial market to be sure

Valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru investoru struktūra otrreizējā tirgū Government domestic securities investors in secondary market

Avots: LB, Valsts kase
Source: BL, the Treasury

Kopējā finansējuma tabula no starptautiskajiem aizdevējiem

Available indicative financing from international financial assistance programme

milj. EUR / million EUR	Saņemtais / Received		Plānotais / Planned		Kopā Total	Saņemts līdz 2009.gada beigām Received till the end of 2009
	Gads / Year	2008	2009	2010	2011	
Aizdevējs / Lender						
Kopā / Total	600	2 700	2 600	1 600	7 500	3 300
ES / EU		2 200		700	200	3 100
Ziemeļvalstis / Nordics				1 000	900	1 900
Pasaules Banka / World Bank		200		200		400
Čehija / Czech Republic				100	100	200
Polija / Poland				100		100
ERAB / EBRD		100				100
SVF / IMF	600	200	500	400	1 700	800

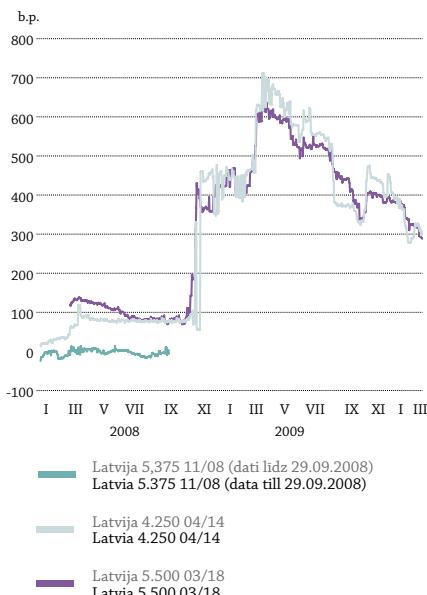
* Summas noapaļotas uz augšu

* Amounts have been rounded up

Avots: EK, Valsts kase
Source: EC, the Treasury

Latvijas emitēto eiroobligāciju uzcenojums otrreizējā tirgū

Latvia's Eurobond yields at secondary market

Avots: Bloomberg, Valsts kase
Source: Bloomberg, the Treasury

kopā ar ERAB sniegtajiem 100 milj. eiro Parex bankas atbalstam programmas ietvaros Latvija līdz 2009.gada beigām bija saņēmusi 3,3 mljrd. eiro.

Ari 2010.gadā tiks turpināts darbs, lai saņemtu aizdevumu izmaksu no Ziemeļvalstīm, Čehijas un Polijas Republikas, tāpat turpmākas izmaksas tiek plānotas no EK un SVF.

Aizņēmumi no EIB un EPAB 2008.gada 30.oktobrī finanšu ministrs parakstija līgumu ar EIB par aizdevumu ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu valsts budžeta līdzfinansējuma nodrošināšanai programmēšanas periodā no 2007. līdz 2013.gadam. 2008.gadā jau saņemti 150 milj. eiro. 2009.gada 26.februārī līguma summa tika palielināta līdz 750 milj. eiro, ļaujot saņemt 75 milj. eiro un tādējādi palielinot pirmās aizdevuma daļas summu līdz 225 milj. eiro. Lai saņemtu nākamo izmaksu, Latvijai jāsniedz atskaite par 80% izlietojumu no saņemtās summas. Aizdevuma izmaksu atbilstoši līgumam ir iespējams pieprasīt līdz 2011.gada 30.oktobrim.

2009.gada 15.oktobrī finanšu ministrs valsts vārdā parakstija papildu

of the ability of Latvia to secure its obligations in the medium term.

Within the international aid programme in 2009 Latvia received loans amounting to 2.7 billion euros, including the largest loans granted by the EC in the amount of 2,200 million euros, the World Bank in the amount of 200 million euros and the IMF in the amount of approximately 200 million euros. The first portion of the loan amounting to 600 million euros from the IMF was received already in December 2008, thus by the end of 2009 Latvia had received 3.3 billion euros, including the 100 million euros granted by the EBRD within the Parex bank support programme.

The work on the receipt of loans from the Nordic countries, the Czech Republic and the Republic of Poland will be continued also in 2010, and further payments by the EC and the IMF are planned as well.

Loans from EIB and CEB
On 30 October 2008 the Minister of Finance signed an agreement with the EIB on the loan for ensuring state budget co-financing for the EU structural fund and Cohesion fund projects during the 2007 – 2013 programming period. In 2008 150 million euros were received. On

Atzīmējot Baltijas ceļa 20. gadadienu, 2009. gada 22. un 23. augustā notika Baltijas vienotības skrējiens „Sirdspuksti Baltijai”. Visas trīs Baltijas valstis atjaunoja vēsturisko Baltijas ceļu diennakti garā skrējienā, kas sākās Tallinā un Vilnā un finišēja 23.augusta vakarā Rīgā, pie neatkarības simbola – Brīvības pieminekļa. 671 kilometru garais maršruts bija sadalīts 1 km stafetes posmos, un ikviens baltietis bija aicināts pievienoties vadošajiem skrējējiem savā izvelētajā kilometrā. „Sirdspuksti Baltijai” notika, lai atkal sajustu Baltijas valstu vienotību, atsauktu atmiņā kopīgo cīņu par brīvību un lai pierādītu mūsu nacionālās apziņas dzīvotspēju.

Avots: www.balticway.net

Baltijas vienotības skrējiens
“Sirdspuksti Baltijai”

Relay of the Baltic unity
“Heartbeat to Baltic”

vienošanos 70 milj. eiro apmērā 2005.gada 29.septembrī ar EIB noslēgtajam finanšu līgumam par iespēju piesaistīt bankas resursus Latvijas valsts budžeta līdzfinansējuma nodrošināšanai ES Kohēzijas fonda projektu un struktūrfondu finansēto projektu realizācijai 2004.-2006. programmēšanas periodā. Aizdevuma izmaksu atbilstoši līgumam ir iespējams pieprasīt līdz 2010.gada 30.jūnijam. Izmaksas pieļaujamais maksimālais apjoms ir 70 milj. eiro.

2009.gada 30.aprīlī tika parakstīts līgums ar EPAB projektu līdzfinansēšanai izglītības sfēras, pilsētvides un lauku vides sakārtošanai 50 milj. eiro apjomā. Ir saņemta pirmā aizdevuma daļa – 25 milj.eiro. Lai saņemtu pārējo aizdevuma daļu, Latvijai jāsniedz atskaite par izlietoto summu. Saskaņā ar līguma nosacījumiem aizdevuma izmaksas var tikt pieprasītas līdz 2011.gada 30.jūnijam.

Latvija publiskajos kapitāla tirgos
Gada gaitā notikušās svārstības finanšu tirgos atspoguļojās Latvijas eiroobligāciju otrreizējos tirdzniecības līmeņos, kā arī Latvijas CDS svārstībās.

26 February 2009 the available loan amount was increased to 750 million euros which allowed borrowing 75 million euros and thus increasing the amount of the first disbursement of the loan to 225 million euros. To be able to receive the next tranche Latvia has to submit a report on the allocation of the portion of 80% of the received amount. According to the agreement the disbursement of the loan may be requested by 30 October 2011.

On 15 October 2009 the Minister of Finance on behalf of the state signed an additional covenant to the 29 September 2005 financing agreement concluded with the EIB amounting to 70 million euros on the possibility of attracting resources for ensuring state budget co-financing for the projects financed by the EU Cohesion fund and structural fund during the 2004 – 2006 programming period. According to the agreement the payment of the loan may be requested by 30 June 2010. The maximum permissible amount of tranche is 70 million euros.

On 30 April 2009 an agreement with the CEB was made on the co-financing of projects in the educational sphere, urban and rural infrastructure improvement for the total amount of

Piecu gadu CDS limenis

Five year CDS

Avots: Bloomberg
Source: Bloomberg

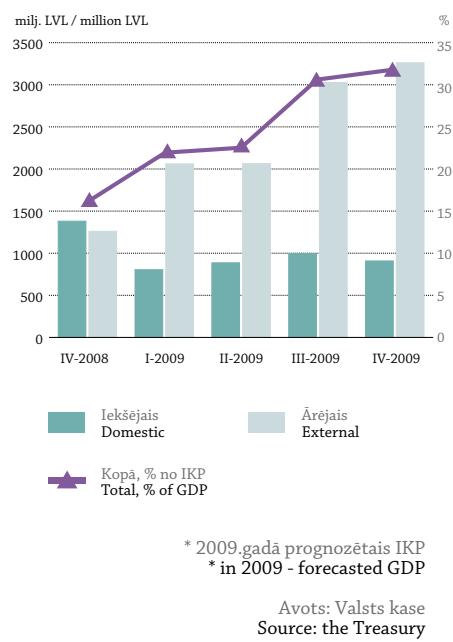
Fotogrāfijas no LETA fotoarhiva
Photographies from LETA archive

To celebrate the 20th Anniversary of the Baltic Way, a relay of the Baltic unity "Heartbeat to Baltic" took place on 22 – 23 August 2009. The three Baltic states reunited on the historic Baltic Way in a twenty-four hour run, that began in Tallinn and Vilnius and finished on 23 August in Riga, at the symbol of independence – the Freedom Monument. The 671 km route was divided into 1 km long relay sections. Every citizen of the Baltic States was welcome to join this relay in the kilometre they chose. "Heartbeat to Baltic" was organised to once again feel the unity of the Baltic States, to remember the struggle for freedom and to prove the vitality of our national consciousness.

Source: www.balticway.net

Valsts iekšējais un ārējais parāds pa ceturkšniem un kopējais parāds pret IKP* (2008.g. 4.cet.-2009.g. 4.cet.)

Central government domestic and external debt by quarters and total debt in % of GDP* (4th quarter of 2008 – 4th quarter of 2009)

Fotogrāfijas no LETA fotoarhīva
Photographies from LETA archive

Latvijas kreditreitinga straujā samazinājuma un slikto ziņu daudzuma dēļ starptautiskajā presē par situāciju Latvijas ekonomikā Latvijas CDS līmenis jau ilgu laiku ir augstākais starp jaunajām ES valstim (piektāis augstākais pasaule). Kopš 2009.gada marta, kad Latvijas CDS sasniedza rekordaugstu līmeni (pieciem gadiem 1163 b.p.), pēc kopējās situācijas uzlabošanās pasaules tirgos, Latvijas CDS pazeminājās vairāk nekā divas reizes un šobrīd atrodas jau zem 500 b.p.

Valsts CDS līmenim ir būtiska loma jaunu aizdevumu resursu cenas noteikšanā no investoru puses, jo, neskatot vērā Latvijas eiroobligāciju relativi zemos tirdzniecības apjomus, tas ietver augstāku riska pakāpi un nosacīti – sagaidāmās reitinga izmaiņas nākotnē, un loti ātri "reagē" uz iekšpolitiskajiem notikumiem.

Neskatot vērā aktuālātēs Latvijas ekonomikā, kā arī valsts īstenotās ekonomikas struktūras, fiskālās reformas, kā arī reformas publiskajā un sociālajā jomā, arī starptautiskajā presē un diskusiju telpā daudz runāts par Latvijas izvēlēto celu uz ekonomikas atveselošanu un turpmākas izaugsmes nodrošināšanu. Lai mazinātu iespējamo informācijas trūkumu šajā diskusijā, kā arī informētu par ekonomisko situāciju valsti un īstenotajām reformām, atbildīgās Latvijas amatpersonas finansu ministra vadībā 2009.gada nogalē potenciālajiem ārvalstu valsts vērtspapīru investoriem padziļināti skaidroja Latvijas sociālekonomisko situāciju, dodoties prezentācijas izbraukumā (*non-deal Roadshow*).

Tikšanos laikā Latvijas delegācija informēja par valsts ekonomisko situāciju, globālās finanšu krizes ietekmi uz Latvijas ekonomiku un pasākumiem, ko Latvija ir veikusi, lai mazinātu tās ietekmi

50 million euros. The first tranche of the loan amounting to 25 million euros has already been received. In order to receive the remaining portion of the loan Latvia has to submit a report on the allocation of the received loan amount. Pursuant to the terms of the agreement, the disbursement of the loan may be requested by 30 June 2011.

Latvia in the Public Capital Markets

The fluctuations in the financial markets during the year had an influence on the Eurobond secondary trade levels of Latvia, as well as Latvian CDS fluctuations.

Considering the rapid downgrades of the credit ratings of Latvia and the amount of negative news on the situation in the Latvian economy in the international press, the Latvian CDS level has been the highest among the new EU member states (the fifth highest in the world) for quite a long period of time. Since March 2009, when the Latvian CDS reached the record level (1163 b.p. for five years), after improvement of the overall situation in the world markets the Latvian CDS decreased more than twice and currently is already below 500 b.p.

The state CDS level has a significant role in price determination for new loan resources by investors, since considering the relative low volumes of Eurobond trading, it includes higher risk level and relatively – the expected future changes in rating, and provides a very fast "response" to the domestic policy events.

Considering the current events in the economy of Latvia, as well as the economic structures, fiscal reforms and reforms in the public and social areas carried out by the state, the international press and discussion forums analysed the way chosen by Latvia for improvement of its economy and ensuring further growth. At the end of 2009 the relevant Latvian state officials led by the Minister of Finance

un atjaunotu valsts ekonomisko izaugsmi. Detalizēti tika skaidrotas valsts īstenotās reformas veselības, izglītības, sociālās sfēras, publiskā sektora, finanšu sektora u.c. jomās. Īpaši tika uzsvērta valsts aizņēmumu un parāda vadiba.

Investori novērtēja sniegtu iespēju sarunās ar valsts amatpersonām uzzināt par notiekōšo valstī. Paredzēts arī turpmāk, izmantojot dažādas komunikācijas līdzekļus, regulāri vērsties pie tirgus dalibniekiem, lai informētu par aktualitātēm valstī.

Centrālās valdības parāda struktūra

Saskaņā ar 2008.gadā apstiprināto starptautiskās finanšu palīdzības programmu 2009.gadā Latvija ir saņēmusi vairākas aizņēmumu daļas, tādējādi kopējā valsts parāda apjomā būtiski ir pieaudzis ārējā parāda īpatsvars: no 48% gada sākumā līdz 78% 2009.gada beigās, savukārt iekšējā parāda proporcija attiecīgi samazinājusies no 52% gada sākumā līdz 22% gada beigās.

Nemot vērā 2009.gadā veikto aizņemšanos un parāda dzēšanu, centrālās valdības parāds ir palielinājies par 1 529,2 milj. latu un saskaņā ar operatīvajiem datiem uz 2009.gada 31.decembri sasniedza 4 169,2 milj. latu nominālvērtībā jeb 32% no prognozētā IKP.

Gadskārtējais valsts budžeta likums nosaka maksimālo pieļaujamo neatmaksātā valsts parāda apmēru uz gada beigām. 2009.gadā tas bija 5,5 mljrd. latu. 2010.gadā parāda maksimālais apmērs (pēc nomināla) noteikts 7,5 mljrd. latu apmērā.

Aizņemšanās apjomu un centrālās valdības parāda limeni vidējā termiņā ietekmē kopējās finansēšanas nepieciešamības apjoms, ko

provided an in-depth explanation of the social economic situation in Latvia to potential foreign government security investors on a non-deal roadshow in order to decrease the possible shortage of information, as well as to inform them on the economic situation in the country and the implemented reforms.

During the meetings the Latvian delegation gave information on the economic situation of the country, the influence of the global financial crisis on the economy of Latvia and the measures applied by Latvia to decrease the influence thereof and to resume the economic growth of the country. The reforms implemented by the state in the health, education, social sphere, public sector, financial sector and other areas were explained in more detail. Special emphasis was put on government borrowing and debt management.

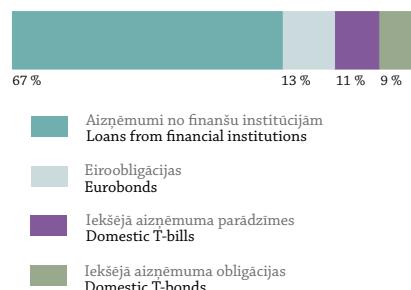
The investors appreciated the possibility to acquire information on the developments in the country provided during meetings with the state officials. It is planned to address the market participants in order to inform them on the latest developments in the country on a regular basis.

Central Government Debt Structure

In 2009 Latvia received several disbursements of the loan, pursuant to the international financial aid programme approved in 2008, thus the percentage of the external debt in the total government debt increased significantly: from 48% at the beginning of the year up to 78% at the end of 2009, while the percentage of the domestic government debt decreased correspondingly from 52% at the beginning of the year to 22% at the end of the year.

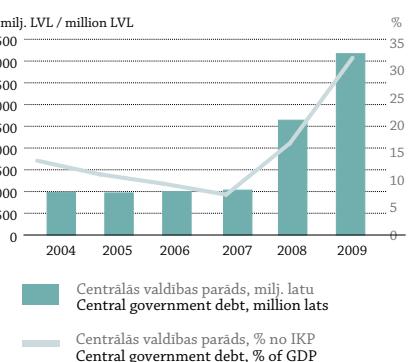
Considering the borrowing activities and the debts matured in 2009, the central government debt has increased by 1,529.2 million lats, and in

Centrālās valdības parādu veidojošie aizņēmuma instrumenti 2009.gada beigās
Central government debt by instruments at the end of 2009

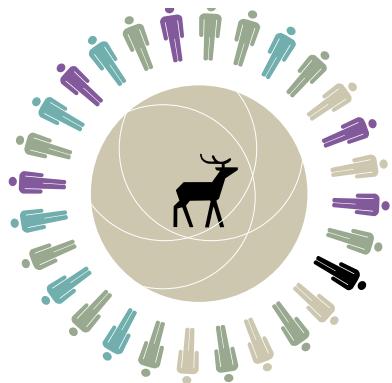

Avots: Valsts kase
Source: the Treasury

Centrālās valdības parāds, 2004.-2009.gads
Central government debt, 2004-2009

Avots: Valsts kase
Source: the Treasury

veido valsts budžeta izpildes nodrošināšanai un valsts parāda saistību pārfinansēšanai nepieciešamo resursu apjoms attiecīgajā periodā. Kopējās finansēšanas nepieciešamības segšanai piemērotākie finansēšanas instrumenti ir noteikti resursu piesaistīšanas plānā. Plānā 2010. līdz 2013.gadam kā galvenais finansējuma piesaistīšanas avots ir paredzēts finansējums no starptautiskās finanšu palīdzības programmas.

2010.gadā, stabilizējoties pieprasījumam, Valsts kase plāno atgriezties pie valsts vērtspapīru izsolu grafika publicēšanas. Sākotnēji grafiku varētu publicēt vienam mēnesim, vēlāk, ja situācija valsts iekšējā vērtspapīru tirgū normalizēsies, Valsts kase varētu regulāri publicēt valsts vērtspapīru izsolu grafiku nākamajam ceturksnim.

Aizņemšanās pasākumus plānots veikt tā, lai novērstu Māstrihtas kritērija neievērošanas iespējamos riskus vidējā termiņā un saglabātu vispārējās valdības parāda attiecību pret IKP zem 60% līmeņa.

accordance with the preliminary data as of 31 December 2009 has reached 4,169.2 million lats in nominal value or 32.0% of the forecasted GDP.

The annual state budget law prescribes the maximum permissible amount of outstanding government debt as at the year end. In 2009 it was 5.5 billion lats.

The maximum amount of the government debt (in nominal value) for 2010 is determined to be 7.5 billion lats.

The amount of borrowing and the central government debt level in the medium term is influenced by the total financing requirement, which is the amount of resources necessary for ensuring the state budget execution and refinancing of the government debt in the respective period.

The financial instruments most appropriate for ensuring the total financing requirement are specified in the funding plan. The plan for 2010-2013 as the main financing source sets the funds from international financial assistance programme.

In 2010, upon stabilisation of demand, the Treasury intends to resume the publishing of government security auction schedules. Initially the schedule could be published for a period of one month, and later on, if the situation on the domestic security market normalises, the Treasury might publish government security auction schedules for the following quarters on a regular basis.

The borrowing activities are planned to prevent possible risks of incompliance with the Maastricht criteria in the medium term and to maintain the general government debt proportion against GDP below the 60% level.

Parāda portfela vadība

Debt Portfolio Management

Izstrādāts un apstiprināts Latvijas Valsts parāda vadības stratēģijas papildinājums

Nemot vērā saspringto kredita uzticības situāciju pasaules finanšu tirgos, kas aizsākās 2008.gada otrajā pusē un turpinājās 2009.gadā, kā arī Latvijas valsts reitinga samazinājumu virknī, bija apgrūtināta Latvijas Valsts parāda vadības stratēģijā (Stratēģija) noteikto mērķu sasniegšana, pamatprincipu ievērošana un uzdevumu izpilde. Tādēļ 2009.gada 12.februāri tika apstiprināts Stratēģijas papildinājums, kurā tika noteiktī valsts parāda vadības papildu pamatprincipi (t.sk. vadāmo finanšu risku hierarhiju), lai nodrošinātu valsts parāda vadības procesu norisi līdz globālā finanšu tirgus stabilizācijai un Latvijas valsts kredita uzticības atjaunošanai.

Developed and Approved Addendum to the Debt Management Strategy of Latvia

Considering the tense crediting situation in the world's financial markets which began on the second half of 2008 and continued in 2009, as well as the sequence of Latvia's credit rating downgrades, the attainment of goals, compliance with the basic principles and performance of tasks specified in the debt management strategy of Latvia (hereinafter the Strategy) became difficult. Therefore on 12 February 2009 the addendum to the Strategy was approved setting out the additional basic principles for state debt management (including the hierarchy of financial risks to be managed) in order to ensure the state debt management process until stabilisation of the global financial market and restoration of credit confidence in Latvia.

Valsts parāda portfela struktūras rāditāji

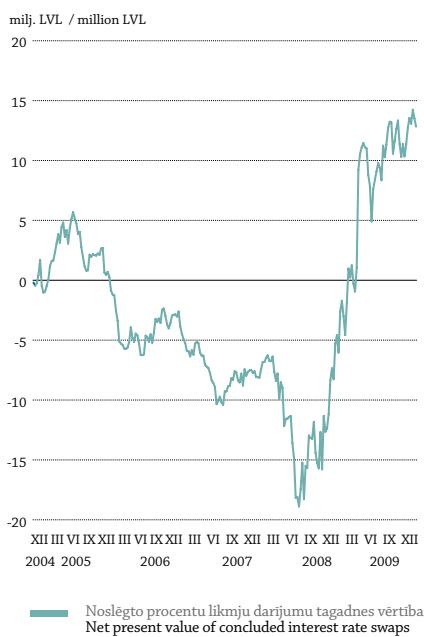
Parameters of the central government debt portfolio structure

Rāditāji	Parameters	Faktiskie parāda struktūras rāditāji 31.12.2008.	Faktiskie parāda struktūras rāditāji 31.12.2009.	Stratēģijā noteiktie parāda struktūras rāditāji		
		Parameters as of 31.12.2008.	Parameters as of 31.12.2009.	Strategy		
Latu parāda ipatsvars	The Share Of The Lats Debt In The Portfolio	40%	19,7%	>= 25%*		
Dzēšanas profils	Maturity Profile	< 1 gadu / year 38,8%	< 3 gadiem / years 52%	< 1 gadu / year 14,3%	< 3 gadiem / years 24,3%	< 25% < 50%
Fiksēto likmju ipatsvars	Fixed Rate Proportion	40,2%	66,3%	>= 60%		
Vidējais svērtais fiksētais periods gados	Duration (Years)	2,39	3,08	3,35 (+/- 0,35)		
Valūtu kompozīcija tirajam valūtu parādam	Foreign Currency Net Debt Composition	EUR 99,7%	EUR 100,04%	EUR 100% (+/- 5%)		

* Ja pusgada laikā Valsts kases rikotajās valsts iekšējā aizņēmuma vidēja un ilgtermiņa vērtspapīru sākotnējās izsolēs piedāvāto vidējo svērto ienesīguma likmju ucenojums ir mazāks par 100 b.p. visr aizņemšanās iespeju EUR valūtā līmeņa, minimālais latu parāda ipatsvars ne vēlāk kā viena gada laikā ir jānodrošina vismaz 35% līmeni.

* If the weighted average yield of medium-term and long-term government domestic securities offered at the auctions held by the Treasury during half a year is less than 100 basis points above borrowing opportunity level in EUR, minimum share of the lats debt has to be ensured at least at 35% level not later than in one year's time.

Noslēgto mijmaiņas darījumu tagadnes
naudas vērtība 2005.-2009.gadā
**Net present value of swap transactions
in years 2005-2009**

Avots: Valsts kase
Source: the Treasury

**Rūpiga starptautisko aizņēmumu
nosacījumu izvēle parāda portfela
vadībai**

Procentu likmju un atmaksas perioda nosacījumu pareiza izvēle aizņēmumiem no SVF un EK ļāva kompensēt 2008.gada beigās radušās atkāpes no Stratēģijā noteiktajiem rādītājiem, kad četrus no sešiem noteiktajiem parāda struktūras rādītājiem nevarēja ievērot (sk. tabulu 23.lpp.). Visi Stratēģijā noteiktie parāda struktūras rādītāji tika ievēroti, sākot ar 2009.gada martu. Jūlijā pēc otrās aizņēmuma dalas samazinājās zem Stratēģijā noteiktā pieļaujamā minimalā līmeņa – 25%. Atkāpes no latu parāda īpatsvara rādītāja ir saistītas ar to, ka, nesmot vērā vispārējo finanšu tirgus vājo likviditāti, kā arī ievērojamos aizņemšanās apjomus no SVF, EK u.c. starptautiskajiem aizdevējiem, 2009.gadā nebija iespējams veikt aizņēmumus latos tādā apmērā, lai kompensētu valsts parāda apjoma pieaugumu ārvalstu valūtās. Atbilstoši Stratēģijas papildinājumā ietvertajam valsts parāda vadības papildu pamatprincipam atkāpes no latu parāda īpatsvara rādītāja, ja tirgus daļnieki piedāvā neadekvātus nosacījumus, ir pieļaujamas tik ilgu laiku periodu, līdz iespējams veikt iekšējā aizņēmuma pasākumus ar pieņemamiem nosacījumiem, ievērojot citus noteiktos valsts parāda portfela un aizņēmumu vadības pārejas pamatprincipus.

**Veiksmīgi pielietoti atvasinātie
finanšu instrumenti finanšu risku
vadībā**

Lai iestenotu Stratēģiju un ievērotu tajā noteiktos uzdevumus, izmantoti atvasinātie finanšu instrumenti. 2009.gadā tirā parāda valūtu atklātās pozicijas samazināšanai un kopējā

**Careful Selection of International
Loan Terms for Debt Portfolio
Management**

The proper choice of terms for interest rates and maturity periods for loans from the IMF and the EC allowed compensation of the deviations from the parameters specified in the Strategy that had arisen at the end of 2008, when four of the six debt structure parameters could not be observed (see table in page 23). All debt structure parameters specified in the Strategy have been complied with as from March 2009. In July, after receipt of the second disbursement of the EC loan, deviations from the limit defined in the Strategy emerged for the share of the lats debt in the portfolio, which decreased below the minimum acceptable level of 25% specified in the Strategy. Deviation from the limits of the lats debt share is related to the fact that, considering the general low financial market liquidity, as well as considerable funds borrowed from the IMF, the EC and other international lenders, in 2009 it was not possible to borrow funds in lats in the amount that would be adequate for compensation of the increase of debt in foreign currencies. Pursuant to additional basic principles of the debt portfolio management included in the Strategy, deviation from the limits of the lats debt share at inadequate market tendering is allowable for as long a time period as would be necessary to be able to make domestic borrowing on acceptable conditions and in compliance with other transitional basic principles of the central government debt portfolio and borrowing management.

**Successful Application of Derived
Financial Instruments in Financial
Risk Management**

To implement the Strategy and to perform its tasks, derived financial instruments were used. In 2009 currency and interest rate swap

parāda portfela fiksēto likmju īpatsvara, un videjā svērtā fiksētā perioda (gados) rādītāja palielināšanai tika izmantoti valūtu un procentu likmju mijmaiņas darījumi.

Tā kā 2009.gada 1.-3.ceturksnī eirozonā bija novērojama procentu likmju līmeņa samazināšanās tendencē, kā arī 2009.gada 4.ceturksnī procentu likmes atradās vēsturiski zemākajos līmeņos, noslēgto procentu likmju mijmaiņas darījumu tirgus vērtība šajā periodā palielinājās un sasniedza visaugstāko vērtību kopš šo darījumu noslēgšanas briža. Tādējādi Valsts kase, veicot procentu likmju riska vadības pasākumus, 2009.gadā samazināja parāda apkalpošanas izmaksas par 0,71 milj. latu. 2009.gada pavasarī, isi pēc reitingu aģentūras Standard&Poor's Latvijas valstij piešķirtā ilgtermiņa kreditreitinga samazinājuma (no BBB- uz BB+), atbilstoši darījumu nosacījumiem par kreditreitinga limeni pēc darījuma partnera pieprasījuma Valsts kase bija spiesta izbeigt divus procentu likmju mijmaiņas darījumus, samaksājot šo darījumu tā briža tirgus vērtību.

Turpmākā darbība 2010.gadā

2010.gadā Valsts kase valsts parāda portfela vadības pamatprincipus balstīs uz 2009.gada sākumā noteiktajām prioritātēm. Valsts kase arī turpmāk, veicot valsts parāda vadības pasākumus, ievēros finanšu risku hierarhiju, par primārajiem riskiem uzskatot valūtu un pārfinansēšanas risku. Valsts kase plāno samazināt šo risku ietekmi uz valsts budžetu, realizējot riska minimizēšanas pieeju, ieviešot jaunus un aktualizējot vecos parāda portfela etalonus. 2010.gadā plānots arī pārskatīt parāda portfela rādītāju aktualitāti, nesmot vērā pieaugošo parāda limeni un tā atmaksas profilu.

transactions were used to decrease the net debt currency open position and to increase the share of fixed rates and duration in the debt portfolio.

As in the first three quarters of 2009 the interest rates in the eurozone tended to decrease, and in the fourth quarter of 2009 interest rates were at their historically lowest levels, the market value of concluded interest rate swap transactions increased in this period and reached its highest value since the conclusion of these transactions. Thus in 2009 the Treasury decreased debt servicing expenses by 0.71 million lats through the introduction of interest rate risk management measures. In spring 2009, shortly after the downgrade of the credit rating assigned to Latvia by the agency Standard&Poor's (from BBB- to BB+), pursuant to the transaction terms on the credit rating level, the Treasury at the request of business partner was forced to terminate two interest rate swap transactions and to pay the then market value for those transactions.

Further Activities in 2010

In 2010 the Treasury will ground the basic principles for the debt portfolio management of Latvia on the priorities set at the beginning of 2009. The Treasury will continue to adhere to the financial risk hierarchy in debt management while considering foreign exchange and refinancing risks as the primary risks. The Treasury plans to decrease the influence of the aforementioned risks on the state budget through implementation of risk minimising approach, introduction of new and updating of the existing debt portfolio benchmarks. Considering growing debt level and its repayment profile in 2010 the Treasury plans also to review the adequacy of debt portfolio structure parameters.

Centrālās valdibas parāda apkalpošanas neto rezultāts

Central government debt servicing net result

	2005	2006	2007	2008	2009 **
Procentu ienēmumi/ Interest income (milj. LVL / million lats)					
no finanšu ieguldījumiem/ from financial investments	-	-	-	1,3	-
no depozītiem un konta atlikumiem/ from deposits and account residuals	5,3	7,1	11,7	25,8	43,1
par aizdevumiem/ from loans	10,9	9,8	9,3	14,7	25,5
no atvasināto finanšu instrumentu darbības rezultāta resulting from derivative financial instruments	1,2	1,3	0,2	0,9	6,0
Procentu ienēmumi kopā	17,4	18,1	21,1	42,6	74,6
Interest income total	0,9%*	0,8%*	0,7%*	1,3%*	2,8%*
Procentu izdevumi/ Interest expenditure (milj. LVL / million lats)					
par iekšējiem aizņēmumiem/ domestic borrowing	23,3	20,4	18,8	18,7	65,3
par ārvalstu aizņēmumiem/ external borrowing	24,3	27,1	26,6	29,0	47,4
no atvasināto finanšu instrumentu rezultāta resulting from derivative financial instruments	0,0	0,1	0,5	1,5	19,7
par depozītiem un kontu atlikumiem Valsts kase for deposits and account residuals in the Treasury	2,3	5,2	8,9	28,2	66,0
Procentu izdevumi kopā	49,9	52,8	54,8	77,3	198,5
Interest expenditure total	2,4%*	2,0%*	1,6%*	2,0%*	6,0%*
Neto Rezultāts/ Net Result	-32,5	-34,7	-33,7	-34,7	-123,9

* procentos attiecīgi no valsts pamatbudžeta kopējiem ienēmumiem un izdevumiem

** operatīvā informācija

* as percentage of the basic state budget income and expenditure

** operative information

Avots: Valsts kase
Source: the Treasury

Naudas līdzekļu un likviditātes vadība

Cash and Liquidity Management

2009.gadā, pamatojoties uz finansēšanas nepieciešamību un situāciju finanšu tirgos, Valsts kase nodrošinājusi likvido naudas līdzekļu apjomu, kā arī izvietojusi uz laiku brīvos naudas līdzekļus, uzturot nepieciešamo likvido naudas līdzekļu rezervi. 2009.gadā likviditātes nodrošināšanai izmantoti pieejamie līdzekļu atlikumi, iekšējā finanšu tirgū piesaistītie resursi, kā arī Latvijai piešķirtā starptautiskā finansiālā atbalsta resursi.

2009.gada beigās Valsts kases kontos pieejamo resursu atlikums sasniedza 1,3 mljrd. latu (t.sk. finanšu sektora stabilizācijas pasākumiem iezīmētie resursi ~456 milj. latu). Jāpiebilst, ka tā ir augstākā likviditātes pozīcija, kāda jebkad Valsts kasē uzturēta, kas rada papildu pārliecību par Latvijas spēju segt saistības.

2009.gada pirmajā pusē Valsts kase galvenokārt uz laiku brīvos līdzekļus izvietoja depozītos Latvijas Bankā, ievērojot piesardzīguma principu un ierobežojot partnerpuses risku. Piesardzīguma principa ievērošanu Valsts kase nodrošina, definējot skaidrus darījumu partneru limitu noteikšanas pamatprincipus, kuri balstīti uz starptautisko reitingu aģentūru piešķirtajiem reitingiem, papildus vērtējot arī darījumu partneru finansiālās darbības attīstību. 2009.gada otrajā pusē saskaņā ar SVF 2009.gada 27.jūlijā nosūtīto Nodomu vēstuli uz laiku brīvie naudas līdzekļi tiek izvietoti tikai LB.

In 2009, based on the financing requirement and situation in the financial markets, the Treasury ensured the availability of liquid cash and deposited temporarily free resources thus maintaining the necessary liquid cash reserve. The available cash balances, resources attracted in the domestic financial market, as well as international financial aid resources assigned to Latvia were used for ensuring liquidity in 2009.

At the end of 2009 the balance of the resources available in the Treasury accounts reached 1.3 billion lats (including the resources marked for financial sector stabilisation measures amounting to ~456 million lats). It should be noted that this is the highest liquidity position ever maintained by the Treasury, which should be considered as security for the ability of Latvia to perform its obligations.

During the first half of 2009 the Treasury was mainly depositing temporarily free resources in the BL according to the principle of prudence and by limiting the risk of the partner. The Treasury ensures compliance with the principle of prudence through defining clear basic principles for determination of business partner limits that have been based on the ratings assigned by international rating agencies, and additional assessment of the development of financial operations of business partners. During the second half of 2009, pursuant to the 27 July 2009 Letter of Intent to the IMF, the temporarily free resources were deposited solely with the BL.

Valsts budžeta aizdevumi

State Budget Lending

2009.gadā, lai pilnveidotu valsts aizdevumu izsniegšanas procesu, kā arī samazinātu kopējā valsts aizdevumu portfēļa riska līmeni, grozīti valsts aizdevumu izsniegšanu un apkalpošanu reglamentējošie normatīvie akti. Likumā par budžetu un finanšu vadību ar 2009.gada 1.janvāri finanšu ministram tika piešķirtas tiesības, nepiemērojot vispārējo valsts aizdevumu izsniegšanas kārtību, lemt par valsts aizdevumu piešķiršanu, lai samazinātu vispārējos ekonomiskos riskus, izvairītos no sociālekonomiskās krīzes vai mazinātu tās ietekmi un nodrošinātu finanšu līdzekļu pieejamību ārkārtas situācijas gadījumā. Grozīts un papildināts arī valsts aizdevumu saņēmēju loks, nosakot, ka no 2010.gada 1.janvāra valsts aizdevumus var saņemt ne tikai pašvaldības, valsts speciālā budžeta izpildītāji, kapitālsabiedrības, zinātniskie institūti un augstskolas, bet arī ostu pārvaldes ES fondu projektu īstenošanai.

2009.gada nogale izskatišanai Ministru kabinetā iesniegts noteikumu projekts par valsts aizdevumu izsniegšanas un apkalpošanas kārtību, kas paredz noteikt stingrākus valsts aizdevumu izsniegšanas nosacijumus, t.i., maksimālo valsts aizdevuma atmaksas termiņu (30 gadi investīciju projektu īstenošanai, pieci gadi projekta dokumentācijas izstrādei), atlīktā maksājuma termiņu (maksimālais apmērs – trīs gadi), valsts aizdevumiem obligāts būs aizdevuma nodrošinājums, bet kapitālsabiedrībai, kuras pamatkapitālā ieguldītas pašvaldības kapitāldaļas, valsts aizdevuma atmaksu paredzēts nodrošināt tikai ar attiecīgās pašvaldības galvojumu.

In 2009 in order to improve the state budget lending procedure, as well as to reduce the overall risk of state budget loan portfolio, the laws and regulations governing the state budget lending and servicing were amended. As from 1 January 2009, the law On Budget and Financial Management assigned to the Minister of Finance the right to decide on the state budget lending without application of the general state budget lending procedure in order to reduce the general economic risks, avoid the socioeconomic crisis or undermine the influence thereof, and ensure the availability of financial resources in case of an emergency situation. The range of recipients of state budget loans was amended and supplemented by stating that as from 1 January 2010, the state loans may be granted not only to the local governments, performers of special state budget, joint stock companies, scientific institutes and higher educational establishments, but also to port authorities for implementation of EU fund projects.

At the end of 2009, draft regulations on the procedure for granting and servicing the state budget loans were submitted to the Cabinet of Ministers. Regulations prescribe more strict provisions for granting state budget loans, i.e. a maximum state budget loan maturity period (30 years for implementation of investment projects, five years for development of project documentation), a deferred payment deadline (maximum of three years), loan security being mandatory for state budget loans, and repayment of the state budget loan by a joint stock company with local government ownership may be secured solely by a guarantee of the respective local government.

2009.gadā izsniegtu valsts budžeta aizdevumu saņēmēji
Recipients of state budget loans issued in 2009

Avots: Valsts kase
Source: the Treasury

2009.gadā, lai nodrošinātu valsts aizdevumu saņēmējiem izmaksu, kas saistīta ar valsts aizdevumu apkalpošanu samazināšanos, tika ieviesta jauna pieejā valsts aizdevumu izsniegšanā, t.i., valsts aizdevumi tika izmaksāti tikai preču piegādātāju, darbispildītāju iesniegto rēķinu apmaksai un tie tika izmaksāti tikai uz Valsts kasē atvērtu norēķinu kontu.

Likumā "Par valsts budžetu 2009.gadam" valsts budžeta aizdevumu kopējais palielinājums tika noteikts 211 596 280 latu apmērā.

2009.gadā vislielākais valsts aizdevumu apjoms izsniegs valsts struktūru kontrolētiem un finansētiem komersantiem (VAS "Privatizācijas aģentūra" un VAS "Latvijas Valsts ceļi") – 221 785 079 latu jeb 81% no kopējā izsniegtu valsts aizdevumu apjoma. Minētos aizdevumus izsniedza saskaņā ar Likuma par budžetu un finanšu vadību 8¹panta pirmajā daļā noteikto mērķu realizācijai, nepārsniedzot 10% no likumā "Par valsts budžetu 2009.gadam" noteiktā IKP apjoma.

Pašvaldības 2009.gadā no kopējā saņemto aizdevumu apjoma saņēma valsts aizdevumus 48 140 033 latu apmērā jeb 18% no kopējā valsts izsniegtu aizdevumu apjoma. Lielākā daļa valsts aizdevumu pašvaldībām tika izsniegti ES līdzfinansēto projektu īstenošanai – 73%. Atlikusī daļa no piešķirtajiem valsts aizdevumiem pašvaldībām

In 2009 a new approach for granting state budget loans was introduced in order to ensure to the recipients of the state budget loans payment related to the decrease in servicing of the state budget loans, i.e. the state budget loans were granted solely for the payment of invoices issued by suppliers of goods, contractors, and they were paid solely to current accounts opened with the Treasury.

The law On the National Budget for 2009 determined that the total increase of state budget loans will be 211,596,280 lats.

In 2009 the largest amount of the state budget loans was granted to the merchants controlled and financed by state structures (State JSC Privatizācijas aģentūra and State JSC Latvijas Valsts ceļi) – 221,785,079 lats or 81% of the total amount of the state budget loans granted. The aforementioned loans were granted for implementation of the goals specified in Article 8¹ of the law On Budget and Financial Management, not exceeding 10% of the GDP prescribed in the law On National Budget for 2009.

In 2009 the local governments received state budget loans amounting to 48,140,033 lats, or 18% of the total amount of loans issued by the state. The major part – 73% of the state budget loans issued to the local governments were for the implementation of EU co-financed projects. The remaining part of the granted state budget loans were

izsniegti valsts budžeta līdzfinansēto investīciju projektu iestenošanai, kā arī tiem infrastruktūras projektiem, kuros pašvaldības faktiskais ieguldījums nav mazāks par 90% no kopējām izmaksām un nepieciešamā aizņēmuma apmērs nav lielāks par 10% no kopējām izmaksām līdz pilnīgai objekta nodošanai ekspluatācijā 2009.gadā, kā arī 2009./2010.apkures sezonas nodrošināšanai un kurināmā iegādei.

To, ka Valsts kases piedāvātie aizdevuma nosacijumi 2009.gadā ir bijuši konkurētspējīgi ar banku un citu kredītiestāžu piedāvātajiem aizdevumu nosacijumiem, pierāda tas, ka 2009.gadā pašvaldības no kopējā saņemto aizdevumu apjoma (gan no Valsts kases, gan no cita aizdevēja) no Valsts kases saņēmušas 99,3% apmērā. Pašvaldība no cita aizdevēja var saņemt aizdevumu tikai ar finanšu ministra atļauju un ja cita aizdevēja aizdevuma nosacijumi ir izdevīgāki nekā Valsts kases piedāvātie.

Atlikušo valsts aizdevumu apjoms tika izsniegs nefinanšu komersantiem (1 463 642 latu apmērā jeb 1%).

2010.gadā valsts aizdevumu jomā plānotais

2010.gadā saskaņā ar likumu "Par valsts budžetu 2010.gadam" valsts budžeta aizdevumu kopējais palielinājums noteikts 208 milj. latu apmērā, no kuriem 66 milj. latu apmērā noteikts pašvaldību aizņēmumu kopējais palielinājums.

issued to the local governments for implementation of state budget co-financed projects where the actual investment of the local government was not less than 90% of the total expenses, and the amount of the necessary loan did not exceed 10% of the total expenses by complete object's putting into operation in 2009, as well as for ensuring the 2009/2010 heating season and purchase of fuel.

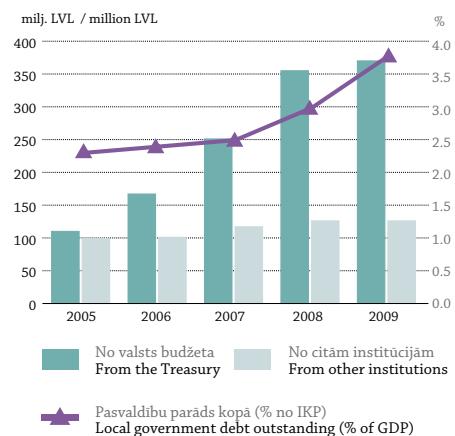
The statement that the loan terms offered by the Treasury in 2009 could compete with the loan terms offered by the banks and other credit institutions is proven by the fact that in 2009 local governments received loans from the Treasury amounting to 93% of the total amount of loans received (both from the Treasury and other lenders). A local government can obtain a loan from another lender only with permission from the Minister of Finance and if the loan conditions are more favourable than those offered by the Treasury.

The remaining amount of the state budget loans (1,463,642 lats or 1%) was issued to non-financial merchants.

Planned Development in the State Budget Lending for 2010

Pursuant to the law On National Budget for 2010, the total increase of state budget loans in 2010 is determined to be 208 million lats, including a total increase of local government loans amounting to 66 million lats.

Pašvaldību parāds 2009.gada beigās Local government debt at the end of 2009

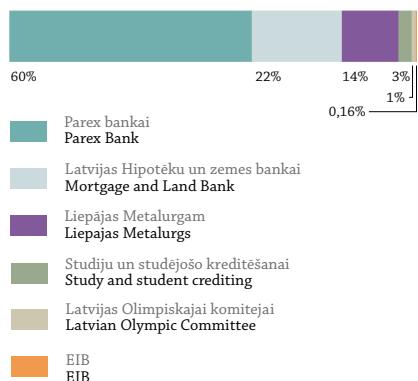
Avots: Valsts kase
Source: the Treasury

Valsts galvojumu izsniegšana

Issuance of State Guarantees

2009.gadā izsniegtie galvojumi Issued state guarantees in 2009

Avots: Valsts kase
Source: the Treasury

Valsts galvoto aizdevumu atlikums uz 2009.gada decembra beigām sasniedza 713,8 milj. latu, kas vairāk nekā trīs reizes pārsniedz galvoto aizdevumu atlikumu uz 2008.gada beigām – 208,1 milj. latu.

Galvojumus izsniedz, pamatojoties uz aizņēmēju iesniegtajiem biznesa plānu izvērtējumiem, studiju un studējošo kredītēšanas programmas ietvaros, kā arī "Likuma par budžetu un finanšu vadību" 8.¹ panta pirmajā daļā noteikto mērķu realizācijai¹. Valsts galvojumus izsniedz Ministru kabineta noteiktajā kārtībā, un tos nodrošina ar komercķilu, nekustamā īpašuma ķilu vai citu nodrošinājumu.

2009.gadā veikti grozījumi "Likumā par budžetu un finanšu vadību", paredzot, ka gadījumā, ja tiek pārkreditēts jau izsniegtais aizdevums, par kuru sniegts galvojums valsts vārdā, un galvojuma apjoms nepalielinās, valsts vārdā sniegtais galvojums nav jāiekļauj gadskārtējā valsts budžeta likumā, tādējādi atvieglojot aizdevumu pārkredītēšanas procesu.

2009.gadā izsniegti valsts galvojumi par kopējo summu 633,1 milj. latu. 60% no kopējā izsniegtā galvojumu apjoma izsniedza par Parex bankas saistībām sindicēto kredītu devējiem 381,3 milj. latu apmērā.

Papildus saskaņā ar 2009.gadā noslēgto Akcionāru līgumu un Akciju pirkuma līgumu, kas noslēgti starp VAS „Privatizācijas aģentūra”, Parex banku, ERAB un Latvijas Republiku, 2009.gadā tika parakstīts galvojuma līgums ar ERAB par VAS „Privatizācijas aģentūra” saistībām 89 milj. latu.

¹ „Likuma par budžetu un finanšu vadību” 8.¹ panta pirmajā daļā noteiktie mērķi ir: samazināt vispārejtos ekonomiskos riskus; izvairīties no sociālekonomiskas krizes vai mazināt tās ietekmi; nodrošināt finanšu līdzekļu pieejamību ārkārtas situācijas gadījumā.

The state guaranteed debt outstanding at the end of December 2009 was 713.8 million lats, which exceeds the guaranteed debt outstanding at the end of 2008 amounting to 208.1 million lats by more than three times.

The guarantees are issued on the basis of the evaluation of borrowers' business plans or issued according to the procedure set for the Study and Student Crediting programme, as well as for implementation of goals specified in Article 8¹ of the law On Budget and Financial Management¹. State guarantees are issued according to the procedure set forth by the Cabinet and they are secured by commercial pledge, real property mortgage or other means of security.

The amendments to the law On Budget and Financial Management made in 2009 prescribe that in the event that the already granted loan secured by the state guarantee is re-credited and the amount of guarantee is not increased, the state guarantee shall not be included in the annual national budget law, thus facilitating the re-crediting procedure.

In 2009 state guarantees were issued for the total amount of 633.1 million lats. 60% of the total amount of guarantees was issued to the bank MIZUHO Corporation for the liabilities of JSC Parex bank amounting to 381.3 million lats.

In addition in 2009 guarantee agreement was signed with EBRD on liabilities of state-owned joint stock company „Privatizācijas aģentūra” in amount of 89 million lats according to Shareholder agreement and Share

¹ The goals specified in Article 81(1) of the law On Budget and Financial Management are as follows: to decrease general economic risks; to avoid a socioeconomic crisis or undermine the influence thereof; to ensure the availability of financial resources in the event of an extraordinary situation.

apjomā. Galvojuma līgums stāsies spēkā pēc EK saskaņojuma.

2010.gadā plānotie pasākumi

Saskaņā ar likumu "Par valsts budžetu 2010.gadam" plānots sniegt valsts galvojumus par kopējo summu 171,6 milj. latu. Lielākā daļa izsniedzamo galvojumu ir atbalsts bankām – galvojums Hipotēku un zemes bankai un Parex bankai – katrai 71 milj. latu apmērā. Tāpat kā 2009.gadā – 29,6 milj. latu paredzēts galvojumiem studiju un studējošo kreditēšanai.

2010.gadā saskaņā ar "Likuma par budžeta un finanšu vadību" 19.¹ panta pilnvarojumu plānots pilnveidot valsts galvojumu plānošanas procesu, izstrādājot Ministru kabineta noteikumus, nosakot, ka valsts galvotie aizdevumi var tikt ieklauti gadskārtējā valsts budžeta likumā tikai pēc jau izstrādāta biznesa plāna izvērtēšanas gan nozares ministrijā, gan FM (Valsts kasē), kā arī definējot valsts galvojuma kā valsts atbalsta instrumenta saistību ar valsts investīciju un valsts atbalsta politiku. Papildus normatīvajos aktos plānots precizēt normas par valsts galvojuma apmēru, valsts galvoto aizdevumu galējās atmaksas termiņu, galvoto aizdevumu nodrošinājumu, saistību izpildes uzraudzību un valsts galvoto aizdevumu pārkreditēšanu.

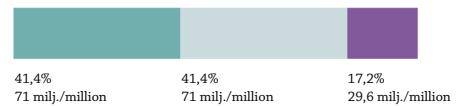
purchase agreement signed in 2009 between state-owned joint stock company „Privatizācijas aģentūra”, Parex bank, EBRD and the Republic of Latvia. Guarantee agreement will come into force after the EC has given its approval.

Planned Development for 2010

Pursuant to the law On the National Budget for 2010, it is planned to issue state guarantees for the total amount of 171.6 million lats. The major part of the guarantees to be issued is support to banks – guarantee for JSC Hipotēku un zemes banka and JSC Parex banka – in the amount of 71 million lats each. Like in 2009, 29.6 million lats are planned for the Study and Student Crediting programme.

In 2010, according to the authorisation stipulated in Article 191 of the law On Budget and Financial Management, it is planned to improve the state guarantee planning process by including provisions in legislation which provide that state guaranteed loans can be included in annual state budget law only after a business plan has been evaluated in the respective ministry and in the MF (the Treasury) and define compliance of a state guarantee, as a state support instrument, with the state investment and the state support policy. In addition to that, it is planned to adjust the provisions concerning the amount of a state guarantee, the final repayment term of a state-guaranteed loan, the security of the guaranteed loans and monitoring the of obligations fulfilment and re-crediting of state-guaranteed loans.

2010.gadā izsniedzamie galvojumi Planned guarantees in 2010

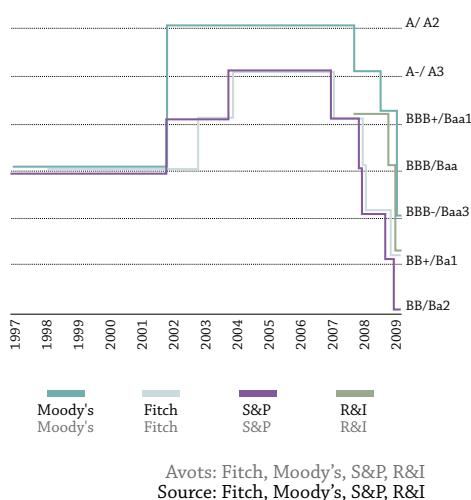
Latvian Mortgage and Land Bank
 Parex bank
 Study and student crediting

Avots: Valsts kase
Source: the Treasury

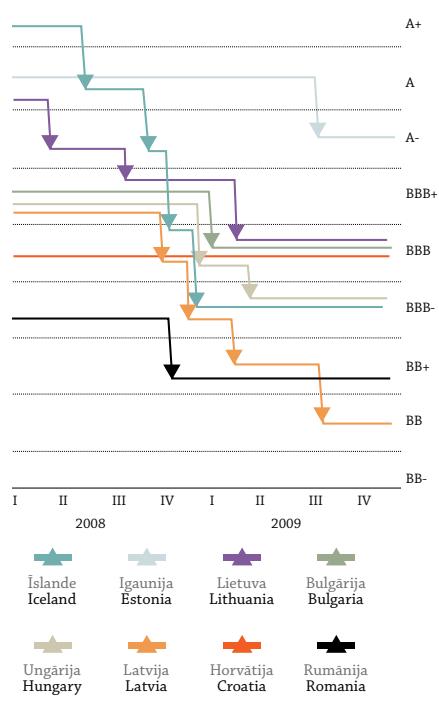

Latvijas Republikas kreditreitings Sovereign Rating

Latvijas kreditreitinga vēsture
ilgtermiņa saistībām ārvalstu valūtā
History of Latvia's long term foreign
currency credit rating

Latvijas un citu Eiropas valstu reitingu
izmaiņas 2008. un 2009.gadā (S&P)
Latvia and other European countries'
rating changes in 2008 and 2009 by S&P

2009.gadā Latvijas kreditreitinga
ilgtermiņa saistībām ārvalstu
valūtā tika samazināts no A3
(Moody's) un BBB- (Fitch, S&P un
R&I) 2008.gada beigās līdz Baa3
(Moody's), BB+ (Fitch un R&I) un BB
(S&P), kas ir vērtējums zem investīciju
limeņa no visam aģentūram (izņemot
Moody's piešķirto).

2009.gadā krasī reitinga samazinājumi
no visu reitinga aģentūru pusēs bija
vērojami arī citām Eiropas valstīm,
kas atrodas ģeogrāfiski tuvu Latvijai
vai ir ar līdzīgu kreditreitingu,
kā, piemēram, Lietuvai, Igaunijai,
Bulgārijai, Rumānijai, Horvātijai
un Íslandei. Íslandes reitings, kas
vēl 2008.gadā bija Aaa līmenī un
divu gadu laikā piedzīvoja vislielāko
kritumu reitinga skalā – par deviņām
pakāpēm pēc Moody's vērtējuma,
noslīdot līdz Baa3, 2009.gada beigās
bija vienā līmenī ar Latvijas reitingu.

Samazinājumi Latvijai un citām
iepriekšminētajām Eiropas valstīm
galvenokārt saistīti ar globālās
finanšu krizes ietekmi, kas līdzīgi ir
ietekmējusi tādus rādītājus kā valsts
parāda līmeni pret IKP, budžeta
deficitu pret IKP, aizņemšanās
izmaksas, finanšu sektora
stabilitāti, palīdzības meklēšanu
pie starptautiskajām finanšu
organizācijām un daudzus citus.

Latvijas Republikas kreditreitinga
ilgtermiņa saistībām ārvalstu valūtā
2009.gadā tika samazināts vairākkārt.
Janvāri Moody's samazināja reitingu
no A3 uz Baa1, pamatojot to ar
dziļāku ekonomikas lejupslīdi un
pieaugošo parāda līmeni, kā arī
papildus nepieciešamību aizņemties
finanšu sektora stabilizācijai.
Februāri S&P samazināja Latvijas
kreditreitingu uz BB+ no BBB-,
pirmais Latvijas kreditreitingu
nosakot spekulatīvājā līmenī. S&P
saskatīja riskus valdības ekonomikas

In 2009 Latvia's credit rating for long-
term foreign currency liabilities was
downgraded from A3 (Moody's) and
BBB- (Fitch, S&P and R&I) at the end
of 2008 to Baa3 (Moody's), BB+ (Fitch
and R&I) and BB (S&P), which is the
rating below investment level from all
agencies (except Moody's).

In 2009 steep credit rating
downgrades by the rating agencies
were experienced also by other
European countries located
geographically near to Latvia or
having a similar credit rating,
e.g. Lithuania, Estonia, Bulgaria,
Romania, Croatia and Iceland.
Iceland's rating, which in 2008 was
Aaa and within a period of 2 years
experienced the largest drop in the
rating scale, by 9 notches according
to the Moody's rating to Baa3, at the
end of 2009 was on the same grade as
Latvia's credit rating.

Downgrades for Latvia and other
aforementioned European countries
were mainly related to the influence
of the global financial crisis that had
similar impact on such indicators as
government debt versus GDP, budget
deficit versus GDP, loan expenses,
financial sector stability, seeking
assistance of international financial
organisations and many others.

Latvia and other European countries'
rating changes in 2008 and 2009 by
Moody's

The credit rating of the Republic of
Latvia for long-term foreign currency
liabilities experienced repeated
downgrades in 2009. In January
Moody's downgraded the rating
from A3 to Baa1, substantiating
that by deeper economic recession
and increasing debt rate, as well as
additional borrowing necessity for
stabilisation of the financial sector.

In February S&P downgraded Latvia's
credit rating to BB+ from BBB-, and

atveselošanās plāna ietenošanā, kā arī uzskatīja, ka privātā sektora parāda pārstrukturizācija ilgs vairākus gadus, kuru laikā iedzīvotāju reālie ieņēmumi samazināsies.

Aprīla sākumā arī Fitch samazināja Latvijas kreditreitingu uz spekulatīvo līmeni: BB+, par iemeslu minot ievērojamās pārmaiņas makroekonomikas prognozēs, sociālos nemierus, valdības maiņu, kuras rezultātā aizkavējās budžeta grozījumu pieņemšana, kā arī nākamās starptautisko aizdevēju naudas izmaksas aizkavēšanos.

Aprīla beigās sekoja vēl viens reitinga samazinājums: Moody's samazināja reitingu vēl par divām pakāpēm no Baa1 uz Baa3, to pamatojot ar dzilāku recesiju nekā prognozēts, t.i., mazāki budžeta ieņēmumi un tā rezultātā arī pārkāpts starptautisko aizdevēju noteiktais vispārējās valdības deficitā līmenis. Moody's norādīja, ka šādā situācijā valdības likviditāte ir „zem spiediena” un starptautisko aizdevēju finanšu palidzība tādēļ ir jo svarīgāka. Jaunievēlētajai valdībai jāveic lieli valdības tēriņu samazinājumi, kurus nevar atlikt, taču bez politiskā vai sociālā atbalsta šie samazinājumi var novest tikai pie tālākas lejupslides. Pēdējais reitinga samazinājums 2009.gadā bija no S&P pusēs. Pēc tam, kad jūnijā tika noteikts reitinga pārskatišanas režīms ar negativām prognozēm (*Negative Credit Watch*), augustā reitings tika pazemināts vēl par vienu pakāpi – no BB+ uz BB. S&P prognozeja vispārējās valdības parāda palielināšanos par vairāk nekā 80% no IKP pēc 2011.gada, kā arī tālāku noguldījumu „aizplūšanu”, saskatot gan ekonomiskus, gan politiskus riskus izvēlētās algu un ienākumu samazināšanas programmas ietenošanā.

Japānas reitingu aģentūra R&I 2009.gadā divas reizes samazināja reitingu: februāra beigās pēc ilgāka laika, kurā Latvijas reitings nemainīgi

was the first to determine Latvia's credit rating on a speculative level. S&P saw risks in the implementation of the government economic improvement plan, and also believed that restructuring of the private sector debt would take several years, during which actual public expenditure will be reduced.

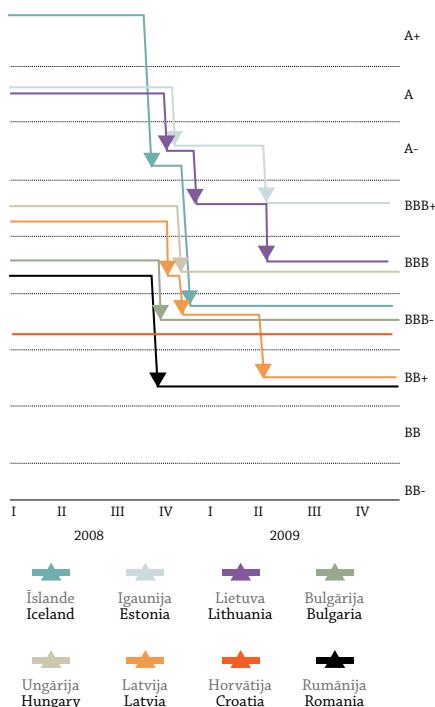
At the beginning of April Fitch lowered Latvia's credit rating to the speculative grade BB+, substantiating that by the significant change in macroeconomic forecasts, social unrest, a change of government resulting in delay of approval of amendments to the budget, as well as the delay in payment of the next portion of money by the international lenders.

At the end of April one more downgrade in rating followed: Moody's lowered the rating by two more notches from Baa1 to Baa3, substantiating that by a greater degree of recession than expected, i.e. lower budget revenues resulting also in a breach of the general government deficit level determined by the international lenders. Moody's stated that in such situation the government liquidity had been placed “under pressure” and therefore the financial aid of international lenders was of special importance. The newly elected government had to perform significant expenditure cuts that could not be delayed; however, without political or social support such cuts could exacerbate the already deep recession.

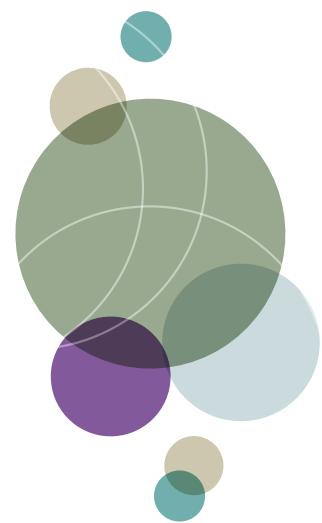
The last rating downgrade in 2009 was performed by S&P. After having put Latvia's credit rating on Negative Credit Watch in June, in August the rating was lowered by one more grade from BB+ to BB. S&P projected the general government debt burden to increase to over 80% of the GDP after 2011, as well as further deposit “outflows” by seeing both

Latvijas un citu Eiropas valstu reitingu izmaiņas 2008. un 2009.gadā (Fitch)

Latvia and other European countries' rating changes in 2008 and 2009 by Fitch

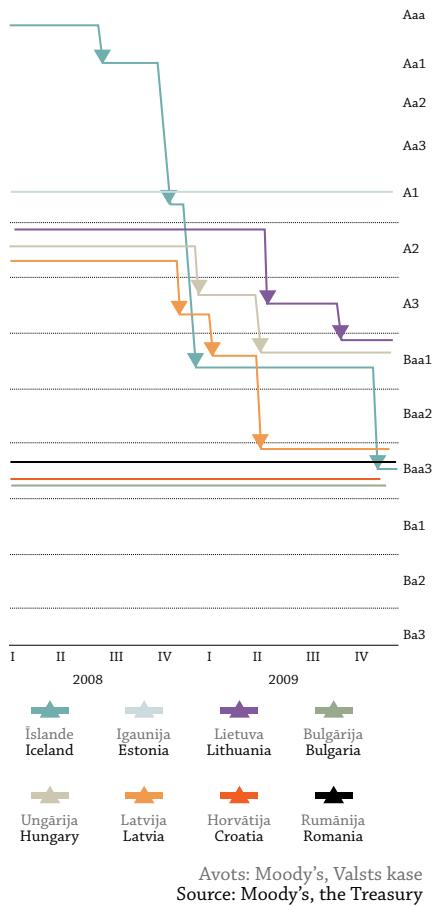

Avots: Fitch, Valsts kase
Source: Fitch, the Treasury

Latvijas un citu Eiropas valstu reitingu izmaiņas 2008. un 2009.gadā (Moody's)

Latvia and other European countries' rating changes in 2008 and 2009 by Moody's

bija BBB+ limenī, tas tika samazināts uz BBB, un aprīļa sākumā R&I samazināja reitingu līdz spekulatīvā līmeņa reitingam BB+, pamatojot to ar daudz zemākām izaugsmes tendencēm, pieaugošo parāda un deficitu līmeni, kā arī politisko nestabilitāti.

Tomēr, neskatoties uz reitinga samazinājumiem 2009.gadā, Latvija paredz, ka Latvijas mazajai un atvērtajai ekonomikai būs vieglāk atjaunot savas pozīcijas, ja nospraustā ekonomikas programma tiks īstenota. Reitinga aģentūras uzsver Latvijas samērā zemo parāda līmeni, salīdzinot ar attīstītākajām Rietumeiropas valstīm, kā arī piesardzīgo parāda vadības stratēģiju. Arī citos rādītajos vērojami uzlabojumi, piemēram, pārpalkums maksājumu bilances tekošajā kontā, kā arī tiek uzteiktas ieviestās reformas veselības un izglītības sektoros, sasniegtais budžeta konsolidācijas jomā.

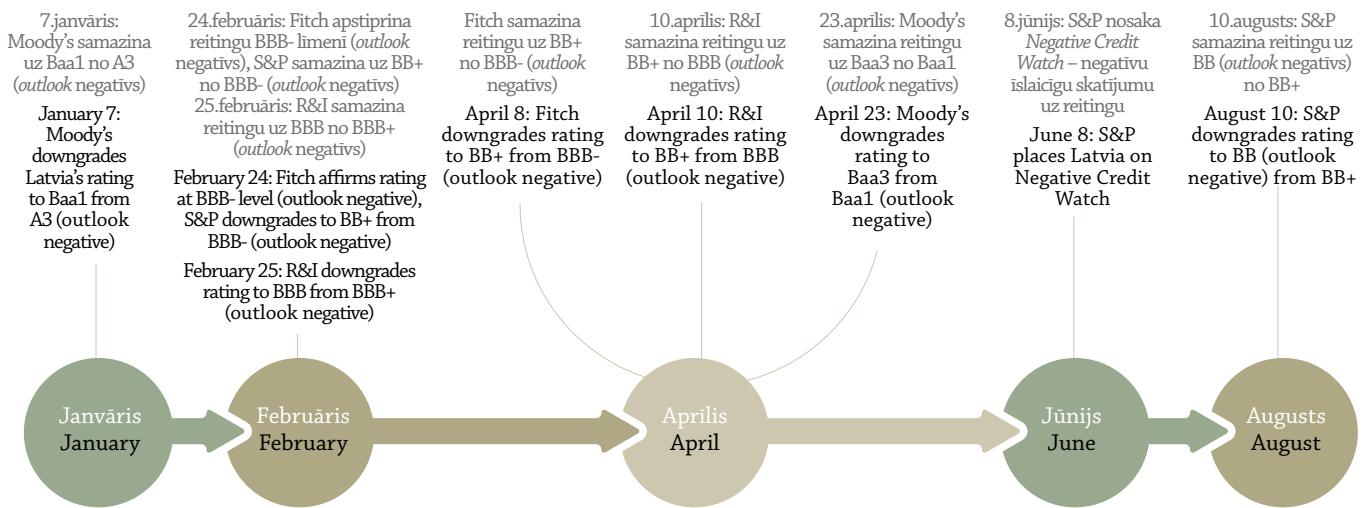
the economic and political risks in implementation of the wage and income reduction programme.

Japanese rating agency R&I downgraded the rating twice in 2009: after a longer period when Latvia's credit rating was invariably BBB +, at the end of February it was lowered to BBB, and at the beginning of April R&I downgraded the rating to the speculative level BB+, substantiating that by much lower growth trends, increasing debt and deficit level, as well as political instability.

However, irrespective of the rating downgrades in 2009, Latvia projects that it will be easier for the small and open economy of Latvia to regain its positions if the approved economic programme is implemented. The rating agencies pointed at the low debt level of Latvia as compared to the Western European countries, as well as the cautious debt management strategy. Other indicators show improvements as well, e.g. a surplus in the current account of Latvia's balance of payments, as well as reforms in the health and educational sectors and the progress in budget consolidation have been praised.

Reitinga notikumi 2009.gada

Rating actions in 2009

Par Valsts kasi

About the Treasury

Valsts kases juridiskais statuss un struktūra

Valsts kase ir FM pakļautībā esoša tiešas pārvaldes iestāde, kurās darbības mērķis ir efektīva valsts pārvaldes funkciju īstenošana valsts finanšu vadības jomā. Valsts kases darbu vada pārvaldnieks.

Valsts kases virsmērķis – būt dinamiskai un mūsdienigai, uz sniegtu pakalpojumu kvalitātes pilnveidošanu orientētai iestādei, kas saskaņā ar labāko finanšu vadības praksi efektīvi un droši vada un uzrauga valsts finanšu vadības procesus atbilstoši valsts un tās iedzīvotāju interesēm.

Valsts kasei ir šādas funkcijas:

- 1) valsts budžeta izpildes un finanšu uzskaites organizēšana;
- 2) asignējumu piešķiršana un maksājumu veikšana no valsts budžeta ieņēmumiem;
- 3) valsts parāda vadība;
- 4) normatīvajos aktos noteikto ES politiku instrumentu, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta maksājumu iestādes un sertifikācijas iestādes funkcijas un nacionālās atbildīgās amatpersonas uzdotās nacionālā fonda funkcijas;
- 5) citas normatīvajos aktos noteiktās funkcijas.

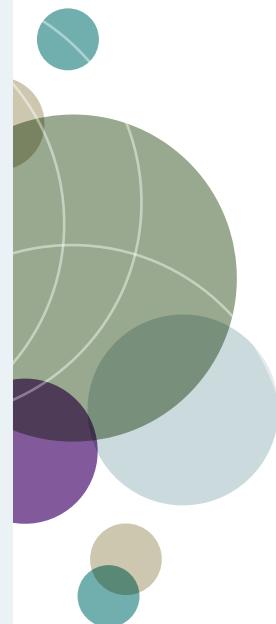
Legal status and structure of the Treasury

The Treasury is a direct administration institution subordinated to the MF, whose activities are aimed at the effective implementation of public administration functions in the area of public finance management. The activities of the Treasury are directed by the Treasurer.

The Treasury's ultimate target is to be a dynamic and modern organization focusing on the improvement of service quality, which according to the best financial management practice effectively and safely manages and supervises the state's financial management processes according to the state and inhabitants' interests.

The Treasury has the following functions:

- 1) organisation of performance and financial accounting of the central government budget;
- 2) allocation of budget assignations and making payments from the central government budget revenue;
- 3) central government debt management;
- 4) functions of the Paying Authority for the EU policy instruments, European Economic Zone financial instrument, and Norwegian government bilateral financial instrument as established in legislative acts, as well as certification institution functions and the National Fund functions delegated by the National Authorising Officer;
- 5) other functions prescribed in legislative acts.

Kontakti

Contacts

